जंगल, कृषि, खानी, पर्यटन, शिक्षा र उच्च जीवनस्तर सहितको
समृद्ध पर्यटकीय नगर

लेटाङ्ग नगरपालिका

नगर क्षमता विकास योजना

२०७३ चैत्र

जंगल, कृषि, खानी, पर्यटन, शिक्षा र उच्च जीवनस्तर सहितको समृद्ध पर्यटकीय नगर

लेटाङ्ग नगरपालिकाको

नगर क्षमता विकास योजना (२०७३/०७४ - २०७५/०७६)

लेटाङ्ग नगरपालिकाको कार्यालय, लेटाङ्ग

फोन नं. ०२१५६०५५४, ५६००४४
Website: letangbhogatenimun.gov.np
Email: letangbhogatenimunicipality@gmail.com

सेवा प्रदायक संस्था

पाथ वे नेपाल
इटहरी १, सुनसरी
सम्पर्क : ०२५५८५३६८
Email: pathwaynepal@gmail.com

दुई शब्द

दिगो विकासका लागि कुनै पनि संस्था वा निकायमा रहेको विद्यमान क्षमता स्थिति लेखाजोखा गर्ने र आवश्यकता अनुसार सुधार गर्दै जानु पर्ने हुन्छ । स्थानीय निकायहरुको क्षमता विकासका लागि स्थानीय विकास मन्त्रालयले नगर क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ जारी गरिसकेको अवस्था छ । सोही कार्यविधि बमोजिम लेटाङ्ग नगरपालिकाले तीन वर्षीय क्षमता विकास योजना निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न गरेको छ । यो योजनाको कार्यान्वयनले नगरपालिकाको विकास व्यवस्थापन, आन्तरिक संरचना र जनशक्ति तथा सरोकारवालाहरुको क्षमता प्रवर्द्धन भइ नगरपालिकाको विकासमा महत्वपूर्ण टेवा पुग्नेछ भन्ने विश्वास गरिएको छ ।

नगरपालिकाले सेवा प्रदायक संस्थाको जिम्मेवारी पाथ वे नेपाललाई दिएको छ । यो जिम्मेवारी प्रदान गर्नुहुने नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत नारायण प्रसाद न्यौपानेलाई विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा संयोजन गर्नुहुने, सहभागी भएर सुझाव तथा सल्लाह प्रदान गर्नु हुने राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु, विषयगत कार्यालयका प्रतिनिधिहरु, नगरपालिकाको कार्यालयका कर्मचारीहरु, सामाजिक परिचालकहरु, उपभोक्ता समितिका प्रतिनिधिहरु, वडा नागरिक मञ्चका प्रतिनिधिहरु समेतलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

योजना तर्जुमा प्रक्रियाको नेतृत्व गर्दै सहजीकरण, प्रतिवेदन तयारी सम्मको समग्र कार्य गर्नुहुने परामर्शदाता विदुर सुवेदी प्रति विशेष धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

नगरपालिकाको यो पहिलो क्षमता विकास योजना हो । यो योजनामा निरन्तर समिक्षा र सुधारको अवसर रहन्छ । योजनामा केही थप घट गर्नु पर्ने भए, सकारात्मक सुझावको अपेक्षा गर्दछु । भविष्यमा पनि नगरपालिकासँग यस प्रकृतिका कार्यहरु गर्ने अवसर प्राप्त हुनेछ भन्ने विश्वास सहित यो योजनाको सफल कार्यान्वयनको शुभकामना समेत दिन चाहन्छु ।

सुवास बस्नेत
कार्यकारि निर्देशक
पाथ वे नेपाल, ईंटहरी

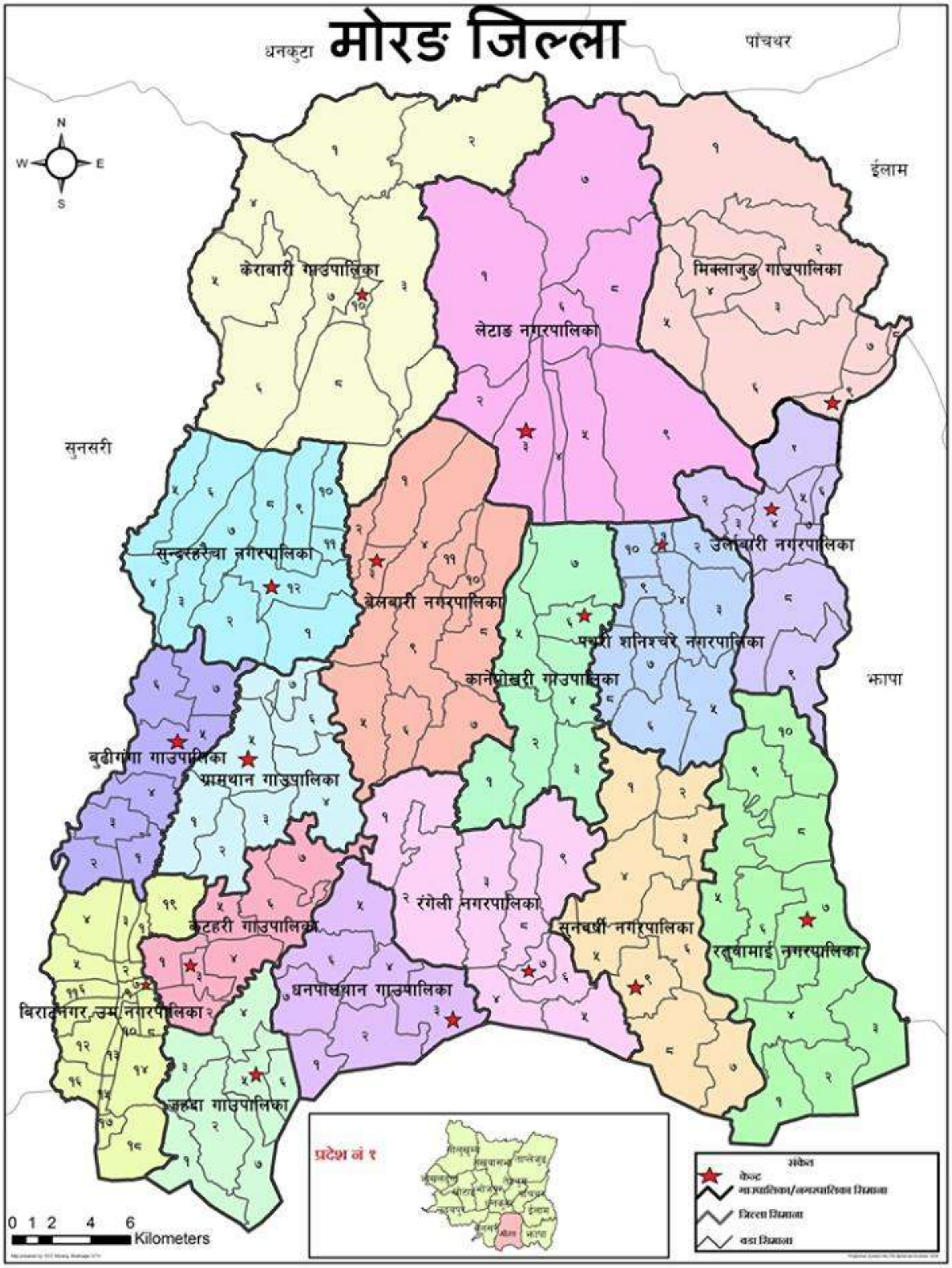
मोरङ जिल्ला
धनकुटा
पाँचथर
इलाम
सुनसरी
झापा
N
W
E
S
केराबारी गाउपालिका
लेटाङ नगरपालिका
मिक्लाजुङ गाउपालिका
सुन्दरहरैचा नगरपालिका
बेलबारी नगरपालिका
उर्लाबारी नगरपालिका
पथरी शनिश्चरे नगरपालिका
कानेपोखरी गाउपालिका
बुढीगंगा गाउपालिका
ग्रामथान गाउपालिका
कटहरी गाउपालिका
रंगेली नगरपालिका
सुनवर्षी नगरपालिका
रतुवामाई नगरपालिका
धनपालथान गाउपालिका
विराटनगर उप नगरपालिका
जहदा गाउपालिका
प्रदेश नं १
संकेत
केन्द्र
जिल्ला सिमाना
वडा सिमाना
0 1 2 4 6
Kilometers

विषय सूची

विषयवस्तु		पेज
दुई शब्द		३
लेटाङ्ग नगरपालिकाको नक्सा		४
विषयसूची		५
१.	परिचयः	६
१.१	लेटाङ्ग नगरपालिकाको संक्षिप्त	
१.२	क्षमता विकास योजनाको परिचय	
२	योजना निर्माण विधि तथा प्रक्रिया	७
३	योजनाको दृष्टिकोण (दूरदृष्टि)	९
४	नगरपालिकाको विद्यमान क्षमता विश्लेषण	९
५	नगर क्षमता विकासका रणनीतिहरु	१०
६	लक्ष्य, उद्देश्य, प्रतिफल	१०
७	क्रियाकलापहरु, कार्यान्वयन योजना र वजेट	१४
७.१	क्रियाकलापहरु, कार्यान्वयन योजना र वजेट तालिका	१५
७.२	बजेट स्रोतको समग्रता तथा प्रक्षेपण	२०
८	कार्यान्वयन अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना	२१
९	दिगोपना	२२
अनुसूचीहरु		
अनुसूची १	क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण	२४
अनुसूची २	क्षमताको लेखाजोखा स्थिति	२६
अनुसूची ३	सरोकारवालाहरुको विश्लेषण	३६
अनुसूची ४	क्षमता विकास योजना तर्जुमा क्रियाकलाप तालिका	३७
अनुसूची ५	योजना तर्जुमा प्रक्रियामा रहेको सहभागिता विवरण	३८
सन्दर्भ सामग्रीहरु		४०

१. परिचयः

१.१ लेटाङ्ग नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

नेपाल सरकारको २०७१ मंशिर १६ गतेको निर्णय बमोजिम लेटाङ्ग भोगटेनी नगरपालिकाको गठन भएको हो । यो नगरपालिका निर्माण गर्दा तत्कालिन लेटाङ्ग गा.वि.स. र भोगटेनी गा.वि.स. मिलाइएको थियो । २०७३ साल फागुनमा नगरपालिकाका २ देखि ११ वटा वडाहरु, जाँते गा.वि.स.का ३ र ४ वडा बाहेकका वडाहरु र वारङ्गी गा.वि.सका सबै वडाहरु समेटेर ९ वडा भएको लेटाङ्ग नगरपालिका गठन भएको छ ।

यो नगरपालिका पूर्वमा मिक्लाजुङ्ग गाउँपालिका, पश्चिममा केराबारी गाउँपालिका, उत्तरमा धनकुटा जिल्लाको चौविसे गाउँ पालिका र दक्षिणमा चारकोसे झाडी सिमाना भित्र फैलिएको छ । दुइवटा गाउँ पालिका समेटिनु अघि यस नगर पालिकाको क्षेत्रफल १३४.८ वर्ग किलोमिटर रहेको थियो । नगरपालिकाको जनसंख्या ३२०५३ रहेको छ । नगरपालिकामा ९ वटा वडाहरु रहेका छन् । नगरपालिकाको क्षेत्रफल २१९.२३ वर्ग किलोमिटर रहेको छ ।

यो नगरपालिकामा रहेका मुख्य खोलाहरुमा चिसांग र मोरंगे रहेका छन् । यो नगरपालिका भित्र राजारानी ताल छ, जसलाई पर्यटकीय र पौराणिक किसिमले महत्वपूर्ण मानिन्छ । यस बाहेक गुवाबारी डाँडा, साग्मा डाँडा, गुर्धुम डाँडा र कालीपोखरी महत्वपूर्ण पर्यटकीय क्षेत्र मानिन्छन् । लेटांग बजार धनकुटाको छ नं. बुधबारे जाने सडक खण्डको नाकाको रुपमा रहेको छ ।

नगरपालिका क्षेत्रमा मिश्रित जातीगत बसोबास रहेको छ । जसमा खस आर्य, जनजाति, दलित समुदायको बसोबास रहेको छ । नगरपालिकाका बासिन्दाको मुख्य पेशा कृषि रहेको देखिन्छ भने बजार क्षेत्रमा व्यापार व्यवसाय मुख्य पेशाको रुपमा अवलम्बन गरेको पाइन्छ ।

नगरपालिकाको आयका मुख्य मुख्य आन्तरिक स्रोतहरुमा एकिकृत सम्पति कर, व्यवसाय कर, मालपोत कर, नक्सा पास दस्तुर, सिफारिस तथा नाता प्रमाणित दस्तुर, सवारी कर, लगायत रहेका छन् । नगरपालिकाले आ.व. २०७२/०७३ मा रु. ४२७६००० आन्तरिक आम्दानी गरेको देखिन्छ ।

नगरपालिकाले विकासका लागि मुख्यतः सामाजिक विकास, भौतिक पूर्वाधार विकास लगायतका कार्यहरु गरिरहेको छ । यस नगरपालिकाले विकास गतिविधिहरु संचालन गर्नका लागि नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका सरकारी कार्यालयहरु, गैससहरु, उपभोक्ता समितिहरु तथा निजी तथा व्यवसायी संगठनहरु रहेका छन् । नगर विकासलाई टेवा दिनका लागि नगरपालिकाको विद्यमान संगठनका अतिरिक्त यिनै सरोकारवाला निकायहरुको क्षमता विकास अपरिहार्य रहेको छ ।

१.२ क्षमता विकास योजनाको परिचय

स्थानीयस्तरदेखि नै जनताको सार्वभौमसत्ताको प्रयोग गर्ने अनुकुल वातावरण वनाई मुलुकको शासन व्यवस्थामा जनताको वढी भन्दा वढी सहभागिता प्रर्वद्धन गर्न र स्थानीय जनतालाई स्थानीयस्तरमा नै सेवा उपलव्ध गराउन तथा लोकतन्त्रको स्थानीयस्तरदेखि नै संस्थागत विकास गर्न विकेन्द्रीकरण तथा अधिकारको निक्षेपणका आधारमा स्थानीय स्वायत्तताको विकास गर्नका लागि

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा १३९ मा स्थानीय शासन सम्वन्धी व्यवस्था गरिएको छ । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा २३५ मा नेपाल सरकारले स्थानीय निकायको सुदुढीकरण तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्न विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी लागु गर्न सक्ने व्यवस्था गर्नका साथै स्थानीय निकायहरुलाई विकेन्द्रीकरण र स्थानीय स्वायत शासनको मर्म अनुरुप स्थानीय विकास, स्थानीय सेवा प्रवाह र स्थानीय नेतृत्वको लागि अधिकार र जिम्मेवारीको व्यबस्था गरेको छ ।

यीनै संवैधानिक र कानूनी प्रावधानका आधारमा नेपाल सरकार, स्थानीय विकास मन्त्रालयले २०६६ माघमा नगर क्षमता विकास कार्यविधी निर्माण गरेको छ । उक्त कार्यविधी अनुरुप नगरपालिकाहरुले क्षमता विकास योजना निर्माण गर्नै पर्ने र सो बमोजिम नगरमा संचालन हुने क्षमता विकासका गतिविधीहरु एकिकृत रुपमा संचालन गर्नुपर्ने प्रावधानहरु सुनिश्चित गरेको छ । कार्यविधीले निर्दिष्ट गरे अनुसार स्थानीय निकायका सेवा प्रवाह र स्थानीय नेतृत्वका लागि प्राप्त अधिकार सम्वन्धी जिम्मेवारीलाई पूरागर्दै विकासलाई समावेशी, सहभागितात्मक र समतामूलक बनाउन स्थानीय निकायहरुको क्षमता विकास हुनु अनिवार्यता महसुस गरेको छ ।

नगरपालिकाले विभिन्न निकायहरुको सहयोग र आफ्नै वार्षिक वजेटमा व्यवस्था गरि क्षमता विकाससँग सम्वन्धित गतिविधीहरु संचालन गर्दै आएको छ । त्यस्ता क्रियाकलापहरु व्यवस्थित र योजनाबद्ध तरिकाले सम्पादन हुन अपरिहार्य हुन गएको छ ।

सक्षम र सबल नगरपालिकाबाट मात्र नगर क्षेत्रको विकास हुने, प्रभावकारी सेवा प्रवाह गर्न सक्ने र स्थानीय सुशासनमा गुणात्मक परिवर्तन गर्न सकिने भएको हुँदा लेटाङ्ग नगरपालिकाले नगर क्षमता विकास सम्वन्धी कार्यक्रमहरु प्रभावकारी ढंगले कार्यान्वयन गर्न नगर क्षमता विकास योजना तयार गरेको छ । यो योजनाले नगरपालिकाले तयार गरेको आवधिक नगर विकास योजनाले लक्ष गरेका योजना सम्पादन गर्न, स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन अनुरुप नगरपालिकालाई सक्षम बनाउन योगदान गर्ने भन्ने विश्वास लिइएकोछ ।

नगरपालिकाले सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास सम्वन्धी नीति समेत पारित गरेको छ । जस अनुसार स्थानीय निकाय, विषयगत कार्यालय तथा अन्य संघ संस्थाहरुको संस्थागत क्षमता विकास गर्न प्राथमिकता दिइने उल्लेख गरिएको छ ।

२ योजना निर्माण विधी तथा प्रक्रिया

नगरपालिकाले क्षमता विकास योजना तर्जूमा गर्दा नगर क्षमता विकास कार्यविधि २०६६ लाई अनुशरण गरेको छ । यस अन्तर्गत नगरपालिकाले नगर क्षमता विकास समन्वय समितिको गठन गरि सो समितिले क्षमता विकास योजना निर्माण गर्ने निर्णय गरेको छ । समितिले क्षमता विकास फोकल पर्सन तयार गरि फोकल पर्सन र सेवा प्रदायकलाई योजना तर्जुमा सम्वन्धी अभिमुखिकरण गराइएको छ ।

यसपछि क्रमशः सरोकारवाला निकायहरुको पहिचान गरि ती निकायहरु समेतमको सहभागितामा क्षमता विकासको रणनीति, क्षमता विकासका साझेदारहरु, योजना तर्जुमा प्रक्रिया र क्षमता विकास बजेटका संभाव्य श्रोतहरुबारे अभिमुखीकरण गरियो । योजनाको क्रममा क्षमता विकाससँग सूचना संकलन तथा विश्लेषण गरियो । यसरी सूचना विश्लेषण गर्दा शहरी विकास तथा

सेवा प्रवाह सम्बन्धि विद्यमान नीति, रणनीति, कार्यविधि, दस्तावेजहरु अध्ययन र विश्लेषण गर्दै नगरपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनको मुल्याङ्कन प्रतिवेदन अध्ययन तथा विश्लेषण गरिएको छ । सरोकारवालाको रुपमा रहेका उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था, गैसस, नीजि क्षेत्र र विषगत निकायहरुको क्षमता लेखाजोखा (क्षमताको विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकता) पहिचान गर्ने कार्य गरियो । आश्यकता पहिचान पश्चात विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकताको आधारमा क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला सम्पन्न गरियो ।

विद्यमान स्थिती र आवश्यकताको प्रस्तुती पश्चान क्षमता विकासको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा तत्कालिन प्रतिफल छलफल तथा तर्जुमा गरियो । यसका साथै क्षमता विकासका विभिन्न श्रोतहरुबाट उपलब्ध हुने र हुन सक्ने बजेटको अनुमान, क्षमता विकास क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण, क्षमता विकास क्रियाकलापहरुको वर्गीकरण र श्रोत विनियोजन गर्दै कार्ययोजना निर्माण गरियो । यही प्रक्रियालाई योजनाको रुपमा तयार गरि नगर क्षमता विकास योजना दस्तावेज तयारी गरियो र उक्त क्षमता विकास योजना बारे सरोकारवाला निकायलाई जानकारी गराउने कार्य समेत गरियो ।

क्षमता विकास योजना निर्माण गर्दा आवधिक नगर विकास योजना, विद्यमान नीतिहरु, तालिम आवश्यकता पहिचान लगायतका अभिलेखहरुको अध्ययन गर्दै सरोकारवालाहरुको सहभागितामा कार्यशाला गरि क्षमता विकास योजना तर्जुमा गरियो । बुँदागत रुपमा योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई निम्न अनुसार हेर्न सकिन्छ । (योजनातर्जुमा तालिकालाई अनुसूची ४ मा उल्लेख गरिएकोछ । साथै योजना तर्जुमा प्रक्रिया सम्वन्धी समन्वय समितिका वैठकका निर्णयहरु र कार्यशालाको उपस्थिति तथा निर्णको विस्तृत विवरण अनुसूची ५ मा उल्लेख गरिएको छ ।)

- क्षमता विकासको रणनीति, क्षमता विकासका साझेदारहरु, योजना तर्जुमा प्रक्रिया र क्षमता विकास बजेटका संभाव्य श्रोतहरुबारे सरोकारवालाहरुलाई अभिमुखीकरण
- सरोकारवालाहरु विश्लेषण (अनुसूची ३ मा उल्लेख गरिए बमोजिम)
- क्षमता विकाससँग सम्बन्धित सूचना संकलन तथा विश्लेषण (शहरी विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धि विद्यमान नीति, रणनीति, कार्यविधि, दस्तावेजहरु, नगरपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनको मुल्याङ्कन प्रतिवेदन अध्ययन तथा विश्लेषण
- विद्यमान क्षमता लेखाजोखा (उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था, गैसस, नीजि क्षेत्र र विषगत निकायहरु र नगरपालिका)
- क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला (विद्यमान क्षमता स्थिति तथा आवश्यकता निष्कर्ष प्रस्तुति
- क्षमता विकासको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा तत्कालिन प्रतिफलहरुबारे छलफल
- क्षमता विकासका विभिन्न श्रोतहरुबाट उपलब्ध हुने र हुन सक्ने बजेटको अनुमान
- क्षमता विकास क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण
- क्षमता विकास क्रियाकलापहरुको वर्गीकरण, सम्भाव्य स्रोतको पहिचान र स्रोत विनियोजन
- कार्ययोजना तयारी तथा प्रस्तुतिकरण
- नगर क्षमता विकास योजना दस्तावेज तयारी

३ योजनाको दृष्टिकोण (दूरदृष्टि)

लेटाङ्ग नगरपालिकाले वार्षिक योजनाहरु निर्माण गर्ने कार्यहरु गरिरहेको छ भने वृहत वा आवधिक योजना निर्माण गरिसकेको अवस्था देखिँदैन । यद्यपी नगरपालिकाले तयार गरेको जुनसुकै योजना सम्पन्न गर्न नगरपालिकामा आन्तरिक क्षमता अपरिहार्य छ । साथ साथै नगरपालिकासँग सहकार्य गर्न सक्ने वा नगरपालिकाले सेवा प्रवाह गर्नुपर्ने साझेदार तथा सरोकारवालाहरु सबैको भौतिक तथा वित्तिय, संस्थागत संरचना, मानव संशाधन र सेवा प्रवाह गर्न सक्ने तथा सेवा ग्रहण गर्नसक्ने दक्षता अपरिहार्य छ । यही अपरिहार्यतालाई मध्य नजर गर्दै नगरपालिकाले नगर क्षमता विकास योजना निर्माण गरेको छ । यसर्थ यो क्षमता विकास योजनाको दृष्टिकोणले नगर आवधिक विकास योजनाको दृष्टिकोण पुरा गर्न सहयोगी बनेको हुनुपर्छ ।

लेटाङ्ग नगरपालिकाले आवधिक विकास योजनामा तय गरेको नगरको दूर दृष्टि **"लेटाङ्ग नगर : सुन्दर, समुन्नत र हरियाली शहर"** हो । दीर्घकालीन सोचले परिकल्पना गरेको शहर भनेको व्यवस्थित सडक तथा बस्ती, आर्थिक र सामाजिक दृष्टिले उन्नतिशिल नगरबासी र वातावरण तथा सरसफाइमा सदैव ध्यान दिइरहने, कृषि, पर्यापर्यटन र वातावरणमैत्री शहर को कल्पना हो । शहरबासी पनि सभ्य र शालिन, प्राकृतिक वातावरण संरक्षण भएको, हराभरा, मनमोहक दृश्य (प्राकृतिक, सामाजिक वा साँस्कृतिक) ले सजिएको, परिश्रमी पौरखीहरुको शहर, उद्योग एवं उद्यम मार्फत् आर्थिक विकास तर्फ अग्रसर शहर हो ।

क्षमता विकास योजनाको सोचले नगरपालिकाले तयार गरेको यो दृष्टिकोण पुरा गर्नका लागि सहयोग गरेको हुनुपर्छ । यसर्थ नगरपालिकाको क्षमता विकास सम्वन्धी दिर्घकालीन सोच नगरपालिकाको आवधिक विकास योजनामा आधारित रहेर तयार भएको छ । जसलाई छोटकरीमा **नगर विकासका लागि समन्वय, साझेदारी र सक्षमता** भनिएको छ ।

विकास भन्नाले लेटाङ्ग नगरपालिकाले परिकल्पना गरेको नगरपालिकाको अवस्था हो भने सक्षमताले उक्त अवस्थामा पुग्न तथा सो को व्यवस्थापन गर्न आवश्यक संरचनागत, नीतिगत वा व्यवस्थापकीय क्षमता भन्ने अर्थ राखेको छ । सक्षमता भित्र व्यक्ति तथा संस्था समूहहरु सबैको क्षमता विकासको लक्ष्य राखिएको छ । समन्वय र साझेदारी भनेको नीजि तथा सार्वजनिक क्षेत्रसँगको समन्वय र साझेदारी हो ।

४ नगरपालिकाको विद्यमान क्षमता विश्लेषण

योजना तर्जुमा गर्ने क्रममा विद्यमान अवस्था पहिचान गरेर मात्र आगामी दिनमा गर्नुपर्ने कामहरु निर्धारण गर्न सकिन्छ । लेटाङ्ग नगरपालिकाको पनि क्षमता विकास अवस्था पहिचान गर्ने काम सहभागीतामूलक तरिकाबाट सम्पन्न गरियो । क्षमता विश्लेषणको क्रममा मुख्यतः ६ वटा क्षेत्रहरु (विकास व्यवस्थापन, संगठन व्यवस्थापन, वित्तिय व्यवस्थापन, सूचना व्यवस्थापन, शहरी वातावरण व्यवस्थापन र सम्वन्ध तथा सहकार्य विकास व्यवस्थापन) मा नगरपालिका भित्र रहेको भौतिक तथा वित्तिय सक्षमता, नीति, कार्यविधी तथा प्रणालीको व्यवस्था, मानव संशाधन र कार्य सक्षमताका पक्षहरुलाई विश्लेषण गरिएको थियो । सो विश्लेषण गर्दा सम्वन्धीत क्षेत्रमा नगरपालिकाले चाहेको

अवस्था, नगरपालिकामा विद्यमान क्षमता, क्षमता न्यूनता र क्षमता विकास आवश्यकताको पहिचान गर्ने कार्य गरिएको थियो । यसरी प्राप्त भएको नगर क्षमता विश्लेषण अवस्थालाई अनुसूची २ मा राखिएको छ ।

नगरपालिकाको क्षमता विकासको अवस्था विश्लेषणको क्रममा नगरपालिकाको कार्य सम्पादन मूल्यांकन प्रतिवेदनहरुलाई समेत आधार बनाइएको छ । उक्त प्रतिवेदनका आधारमा नगरपालिकाका सुधारात्मक पक्षहरुमा सहभागितात्मक नगर योजना तर्जूमा, सामाजिक परिक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई, आयव्ययको यथार्थता र वजेट कार्यान्वयन, सम्पत्ति व्यवस्थापन, प्रशासनिक खर्चको अधिकतम सीमा पालना, प्रोद्भावी लेखा प्रणाली, लेखाको गुणस्तर र पेश्किको अवस्था, विषयगत गुरुयोजना निर्माण, सम्भाव्यता अध्ययन, वार्षिक कार्य तालिका, सार्वजनिक परीक्षण, प्रभाव मूल्यांकन रहेका छन् ।

५ नगर क्षमता विकासका रणनीतिहरु

क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्नका लागि नगरपालिकाले निम्नअनुसारका रणनीतिहरु अवलम्बन गरेको छ ।

- नगरपालिकामा क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनको नेतृत्व गर्न मानव संशाधन विकास शाखाको गठन तथा परिचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाले विनियोजन गरेका क्षमता विकास योजना सम्वन्धीका सबै बजेटहरु मानव संशाधन विकास शाखा मार्फत खर्च गर्ने पद्धती अवलम्बन गरिनेछ ।
- मानव संशाधन विकास शाखाले तालिम संचालन गर्नका लागि आवश्यक विधि तथा नियमहरु तयारी गर्नेछ ।
- कोष व्यवस्थापनका लागि नगर क्षमता विकास कोषको स्थापना गरिनेछ ।
- नगर क्षमता विकासका लागि वाह्य सहयोग परिचालनका अतिरिक्त नगरपालिकाले वार्षिक वजेटमा वृद्धि गर्नेछ ।
- क्षमता विकास कार्यहरु लैंगिक तथा सामाजिक समावेशिकरण नीति अनुरुप संचालित गरिनेछन्
- नगर क्षमता विकास योजना कार्यान्वय गर्न नगर स्थित सरोकारवाला संस्था, नीजी क्षेत्र र अन्य निकायहरुसँगको समन्वय एवं साझेदारीलाई वढाइनेछ ।
- नगरपालिकाले क्षमता विकास कार्यलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न वाहय सेवा प्रदायकहरुको संलग्नता बढाउनेछ ।
- क्षमता विकास योजना अनुरुपका तालिम गतिविधीहरु संचालन गर्दा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवधारणा अनुरुप सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।

६ लक्ष्य, उद्देश्य, प्रतिफल

नगर क्षमता विकास योजनाका लक्ष्य, उद्देश्यहरु, प्रतिफल र सूचकहरुलाई क्रमशः प्रस्तुत गरिएको छ ।

६.१ लक्ष्य :

नगरपालिका क्षेत्रमा सम्पादन हुने विकास निर्माण कार्यलाई सामाजिक समावेशी र सहभागितामूलक प्रक्रियाबाट दिगो तथा प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकाको आन्तरिक संगठन तथा सरोकारवालाहरुको कार्यसम्पादन क्षमता विकास गरि सेवा प्रवाहलाई सहज बनाउन योगदान गर्ने ।

६.२ उद्देश्यहरु :

क्षमता विकास योजनाका उद्देश्यहरु निम्नअनुसार रहेका छन् ।

क) नगरपालिकाको क्षमता विकासका लागि क्षमता विकास नीति तथा संयन्त्रहरु स्थापित गर्ने ।

ख) नगरपालिका भित्र साझेदार निकायहरुबाट संचालन हुने क्षमता विकासका कार्यहरु एकीकृत रुपमा संचालन गर्न र संचालित कार्यहरुको गुणस्तरीयता सुनिश्चितताका लागि नीतिगत संयन्त्रहरुको निर्माण र परिचालन हुनेछ ।

ग) नगरस्तरका सेवाग्राहीहरु र सेवा प्रदायकहरुको सोंच र क्षमतामा सकारात्मक परिवर्तन गरी सेवा प्रवाहमा गुणात्मक सुधार हुनेछ ।

६.३ प्रतिफल

उपरोक्त उद्देश्यबाट निम्नलिखित ६ वटा मुख्य प्रतिफलको आशा गरिएको छ । प्रतिफल तथा सूचक निम्न अनुसार रहेकाछन् ।

प्रतिफल : १ नगरपालिकाले संचालन गर्ने विकास कार्यहरु दिगो र सामाजिक समावेशी बन्न शुरु भएका हुनेछन् ।

सूचकहरु :

- आवधिक नगरविकास योजना निर्माण भएको हुने ।
- विकास कार्यमा सामाजिक रुपले गरिव, विपन्न हरु लगायत महिला, दलित तथा जनजातीहरुको सहभागितामा वृद्धि भएको हुने ।
- नगरपालिकाले वार्षिक योजनाका साथ साथै कार्ययोजना निर्माण गरि विकास कार्य संचालन गरेको हुनेछ ।
- नगरपालिकाका कर्मचारीहरु, उपभोक्ता समितिहरु र प्राविधिक शाखाका कर्मचारीहरु गरि कम्तिमा १५० जनाले योजना कार्यान्वयन क्षमता वढाउन आवश्यक तालिम प्राप्त गरेका हुनेछन्
- योजनाको दिगोपनाका लागि नगरपालिकाले मर्मत सम्भार कोष संचालन सम्वन्धी नीति तयार गरेको हुने ।

- अनुगमन मूल्यांकन प्रणालीको स्थापना भएको हुने ।
- नगरपालिकामा संचालन हुने सबै भौतिक पूर्वाधार योजनाहरुको सार्वजनिक परिक्षण भएको हुने
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति पारित भएको हुने
- नगरपालिकाले संचालन गरेका ठूला योजनाहरुको प्रभाव मूल्यांकन भएको हुने ।

प्रतिफल २ नगरपालिकाको संगठन व्यवस्थापनमा क्षमता सुदृढ हुनका साथै कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन क्षमतामा अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।

सूचकहरु :

- नगरपालिकामा नीतिगत रुपमा संचालन हुनुपर्ने समितिहरुको गठन र परिचालनका निर्देशिका बनेको हुने ।
- अन्तर समिति समन्वय वैठकहरु नियमित रुपमा संचालन भएको हुने ।
- कर्मचारीहरुको कार्यविवरणमा तयारी तथा पुनरावलोकन भएको हुने ।
- कर्मचारी आचार संहिता तयार भइ लागु भएको हुने ।
- कार्यसम्पादन मूल्यांकनको आधारमा कर्मचारीहरु र उपभोक्ता समितिहरु पुरस्कृत भएको हुने ।
- क्षमता विकास योजनालाई एकिकृत रुपमा संचालन गर्न नगरपालिकामा मानव संशाधन विकास इकाई तथा क्षमता विकास कोषको स्थापना भएको हुने ।
- नगरपालिकाको सांगठनिक संरचनाको पुनरावलोकन भएको हुनेछ ।

प्रतिफल ३ नगरपालिकाको वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार भई आन्तरिक आयमा वृद्धि भएको हुनेछ ।

सूचकहरु

- राजस्व परिचालन नीति निर्माण भएको हुने ।
- खर्च व्यवस्थापन कार्यविधीको निर्माण भई कम्प्युटर प्रणालीबाट लेखा व्यवस्थापन भएको हुने ।
- वार्षिक खरिद योजना तयार भई सोही योजना मुताविब खरिद कार्य भएको हुने ।
- नगरपालिकाको आन्तरिक आयमा २५ प्रतिशतले वृद्धि भएको हुने ।

प्रतिफल ४ नगरपालिकाले सूचना प्रणाली व्यवस्थित गरि कार्यसम्पादन तथा सेवा प्रवाहमा सुधार ल्याएको हुनेछ ।

सूचकहरु

- नगरपार्श्वचित्र प्रकाशन भएको हुने ।
- नगर विकास योजनामा भूसूचना प्रणाली लागु भएको हुने ।
- समयमा नै व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्ने सर्वसाधारणको संख्यामा वृद्धि भएको हुने ।
- नगरपालिकाको अभिलेख प्रणालीलाई कम्प्युटरिकृत गरिएको हुने ।
- हरेक शाखाहरुमा इन्टरकम र नेटवर्कींग भएको हुने ।

- नगरपालिकाको वेवसाईट निर्माण तथा अद्यावधिक भएको हुने ।
- नगरपालिकाले स्थानीय पत्रपत्रिका तथा सामुदायिक रेडियोहरुमार्फत गतिविधिहरु नियमित रुपमा सार्वजनिक गरेको हुने ।
- सेवाग्राहीले नगरपालिकाबाट चाहेको सेवा सहजतरिकाले प्राप्त गरेको हुने ।

प्रतिफल ५ नगरपालिकाको शहरी वातावरण व्यवस्थापन क्षमतामा वृद्धि भएको हुनेछ ।

सूचकहरु

- शहरी वातावरण सुधार सम्वन्धी आन्तरिक नीति तथा कार्यविधी तयार भएको हुनेछ ।
- शहरी वातावरण सुधार योजना तर्जुमा भएको हुने ।
- फोहर मैला व्यवस्थापन सम्वन्धी नियमित तालिम उपलब्ध गराइएको हुने ।
- मासु व्यवसायलाई सुरक्षित बनाउन मासु व्यवसायीहरुलाई समेत तालिम उपलब्ध गराइएको हुने ।
- स्थानीय स्तरमा जोखिम व्यवस्थापन गर्नका लागि जोखिम व्यवस्थापन सम्वन्धि संयन्त्रहरु स्थापित गरि सो को क्षमता विकास गरिएको हुने ।

प्रतिफल ६ नगरपालिकाको क्षमता विकासका लागि सरोकारवालाहरुसँग समन्वय र साझेदारी विकास भएको हुनेछ

सूचकहरु

- नगर क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्न जिल्लामा संचालन भएका विभिन्न परियोजनाहरुबाट सहयोग भएको हुने ।
- टोल वस्ती संगठन तथा उपभोक्ता समूहहरु परिचालनका लागि नगरपालिकाले नीति तयार गरेको हुने ।
- गैससहरुसँग समन्वय वढाउन गैसस समन्वय समिति गठन गरिएको हुने ।
- नगरपालिकाले उपभोक्ता समिति परिचालनका लागि कार्यविधी निर्माण गरेको हुने ।
- महिला स्वास्थ्य स्वयंसेवीका र मध्यस्थ सेवा संचालन गर्न कार्यविधी तयार भएको हुने ।
- निजी क्षेत्रसँग सहकार्य बढाउनका लागि सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यक्रम संचालन कार्यविधि तयार गरेको हुने ।
- सार्वजनिक निजी साझेदारी क्षेत्र पहिचानका लागि अध्ययन गरिएको हुने ।

७ क्रियाकलापहरु, कार्यान्वयन योजना र वजेट

क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु निर्धारण गर्दा मुख्यतः सरोकारवालाहरुको क्षमता विकास अवस्थाको विश्लेषणलाई मुख्य आधार मानिएको छ । नगर क्षमता विकासका लागि छलफलबाट प्राप्त भएका क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण अनुसूची १ मा गरिएको छ । यसका साथै आवधिक नगरविकास योजना, नगरपालिकाको संस्थागत विकास अध्ययन प्रतिवेदन, तालिम आवश्यकता पहिचान र नगरपालिकाको कार्यसम्पादन क्षमता मूल्यांकन प्रतिवेदनलाई आधार बनाइएको छ । क्षमता विकास योजनाले परिलक्षित गरेका प्रतिफल प्राप्त गर्न र निर्धारित उद्देश्य पुरा गर्दै लक्ष्य प्राप्तीमा सहयोग गर्न क्रियाकलापहरु निर्धारण गरिएकोछ । निर्धारित ढाँचामा क्रियाकलापहरु, कार्यान्वयन समय, लागत अनुमान, लगानीको सम्भावित क्षेत्रको निर्धारण गरिएकोछ । फारममा उल्लेखित क्षमता विकासका आवश्यकताहरु नै क्षमता विकासका क्रियाकलापका आधारहरु हुन् । जसले नगरपालिकाले क्षमता विकासका लागि लक्षित गरेका प्रतिफल प्राप्त गर्न सहयोग गरेको हुनेछ भन्ने विश्वास लिइएको छ ।

७.१ क्रियाकलापहरु, कार्यान्वयन योजना र वजेट तालिका

क्र.सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरु	लक्ष्य		समयावधि							लागत रु हजारमा							श्रोत न.पा.	जिम्मेवारी
		इकाई	पटक	०७३/०७४	२०७४/०७५			२०७५/०७६			०७३/०७४	२०७४/०७५			२०७५/०७६				
				ते.चौ	प.चौ	दो.चौ	ते.चौ	प.चौ	दो.चौ	ते.चौ	ते.चौ	प.चौ	दो.चौ	ते.चौ	पाँचौ	दो.चौ	ते.चौ		
१	**विकास व्यवस्थापन (प्रतिफल १ सँग सम्वन्धित)**																		
१.१	आवधिक नगर विकास योजना तयारी र प्रकाशन ।	पटक	१			*							५००					न.पा.	HRDC
१.२	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी रणनीतिक योजना तर्जुमा ।	पटक	१			*							१००						सामुदायिक विकास शाखा
१.३	अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली तथा कार्यविधि निर्माण	पटक	१		*							१००							योजना शाखा
१.४	टोलवस्ती संगठन र उपभोक्ता समूहहरुलाई सहभागितामूलक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, गरिव तथा समावेशीकरणमुखी विकास व्यवस्थापन सम्वन्धी अभिमुखीकरण ।	पटक	६			*	*	*	*	*			७५	७५	७५	७५	७५		मानवव संशाधन विकास शाखा
१.५	लक्षित समूह पार्श्वचित्र						*		*					३००		३००			सामजिक विकास शाखा
१.६	मर्मत सम्भार कोष संचालन निर्देशिका तयारी	पटक	१			*							१००					न.पा.	योजना
१.७	क्षमता विकास योजनाको समिक्षा							*							१००				मानव संशाधन
१.८	सार्वजनिक निजी साझेदारीमार्फत कार्यक्रम गर्न अध्ययन			*							१५०								सा नि सा इकाई

१.९	विकास योजनाको प्रभाव मूल्यांकन			*							१००								योजना
२	**संगठनात्मक व्यवस्थापन**																		
२.१	मानव संशाधन विकास शाखाको गठन तथा क्षमता विकास कोषको स्थापना	पटक	१	*							२५							न.पा.	मा वि शा
२.१	क्षमता विकास योजना तर्जुमा , योजना पुस्तिका प्रकाशन	पटक	१	*							१५०								मा वि शा
२.३	मानव संशाधन विकास शाखाका संचालन का लागि निर्देशिका तथा नर्म्स निर्धारण	पटक	१	*							१००								मा वि शा
२.४	राजनीतिक दल र कर्मचारीहरुका लागि स्थानीय सम्बन्धमा अनुशिक्षण	पटक	२			*			*				१५०			१५०		न.पा.	प्रशासन
२.५	कर्मचारीहरु र निर्वाचित पधाधिकारीहरुलाई सकारात्मक सोच सम्वन्धि तालिम	पटक	२			*			*				१५०			१५०			प्रशासन
२.६	कर्मचारीहरुलाई वार्षिक कार्यतालिका निर्माण सम्वन्धी अभिमुखिकरण	पटक	१	*							५०							न.पा.	प्रशासन
२.७	सांगठनिक विकास अध्ययन	पटक	१				*							३००				न.पा.	मा वि शा
२.८	नगरपालिकाका कर्मचारी र उपभोक्ता समितिहरुलाइ सुशासन सम्वन्धी तालिम	पटक					*			*				१००			१००		मा वि शा
२.९	प्राविधिक कर्मचारीका लागि सर्वे डिजाइन सम्वन्धी आधारभूत तालिम	पटक	१		*							७५						न.पा.	योजना
२.१०	अध्ययन अवलोकन भ्रमण (संयन्त्र, कर्मचारी र समिति)	पटक	३	*		*		*			२००		२००		२००			न.पा.	मा वि शा
२.११	कर्मचारीहरुलाई श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन तालिम	पटक	१			*							४०					न.पा.	मा वि शा

२.१२	उपभोक्ता समूह तथा टोल वस्ती संगठनलाई परियोजना व्यवस्थापन तालिम	पटक	४				*	*	*	*				७५	७५	७५	७५		गानसा
२.१३	कर्मचारीहरुको आचार संहिता निर्माण गरि सार्वजनिकीकरण	पटक	१		*							७५							मा वि शा
२.१४	शाखा प्रमुख तथा गैसस र उपभोक्ता समूहहरुलाई परियोजना प्रस्ताव लेखन तथा प्रतिवेदन लेखन तालिम	पटक	१					*							१५०				मा वि शा
२.१५	समिति सदस्यहरुलाई विषय क्षेत्रसँग सम्वन्धित अभिमुखिकरण	पटक	१			*							७५						मा वि शा
२.१६	नपाका विभिन्न समितिहरुवीच अन्तर समिति समन्वय वैठक	पटक	३	*			*			*	२५			२५			२५	न.पा.	मा वि शा
२.१७	सरोकारवालाहरु र कर्मचारीहरुका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	पटक	१					*							१५०				मा वि शा
३	**वित्तिय व्यवस्थापन**																		
३.१	राजश्व संकलन कार्यविधि निर्माण	पटक	१		*							१००							राजस्व
३.२	खरिद प्रक्रिया सम्वन्धी निर्देशिका तयारी	पटक	१			*							३०					न.पा	आलेप
३.३	लेखा प्रणाली लागु गर्न कम्प्युटर सफ्टवेयरको व्यवस्था ।	पटक	१		*							१५०						न.पा.	आप्रशा
३.४	निजी व्यवसायी र टोल वस्ती संगठनका प्रतिनिधिहरुलाई नगरपालिकावाट लगाइने कर, शूल्क, दस्तुर, जरिवाना र सेवा शूल्कको विषयमा अभिमुखिकरण	पटक	३			*		*		*			२०		२०		२०		राजस्व
३.५	कर्मचारीका लागि वजेटिंग र खर्च व्यवस्थापन र श्रेस्ता प्रणाली सम्वन्धी तालिम ।	पटक	१		*							३०							माविशा

३.६	जिन्सी व्यवस्थापन सम्वन्धी सफट्वेयरको व्यवस्था	पटक	१					*							१००				जिन्सी
३.७	आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तयारी	पटक	१			*							३०					न.पा	आलेप
३.८	राजश्व वृद्धि तथा स्रोत पहिचान सम्वन्धि अध्ययन अनुसन्धान	पटक	१				*							१००				न.पा.	राजस्व
४	**सूचना व्यवस्थापन**																		
४.१	नगरपार्श्वचित्र निर्माण र छपाई	पटक	१		*							५००						न.पा.	सूचना
४.२	शाखाहरुमा इन्टरनेट र इन्टरकम जडान	पटक	१			*							५०						सूचना
४.३	नगरपालिका गतिविधिहरुलाई लिएर रेडियो कार्यक्रम तथा हटलाईन सेवा संचालन	पाक्षिक	३०	*	*	*	*	*	*	*	५०	१००			१००			न.पा.	सूचना
४.४	वेव साइट निर्माण र अद्यावधिक	पटक	सधैं	*	*	*	*	*	*	*	५०	१०	१०	१०	१५	१५	१५	न.पा	सूचना
४.५	वार्षिक योजना तथा समिक्षा प्रतिवेदन प्रकाशन	पटक			*	*		*	*			७५	७५		७५	७५		न.पा.	सूचना
४.६	नगरपालिकाको संक्षिप्त चिनारी प्रकाशन				*							१५०							
५	**शहरी वातावरण व्यवस्थापन**																		
५.१	शहरी वातावरण सुधार सम्वन्धी नीति तथा कार्यविधी तयारी ।	पटक	१	*							७५								वातावरण
५.२	शहरी वातावरण सुधार गुरु योजना तर्जुमा ।	पटक	१		*							३५०							वातावरण
५.३	कर्मचारी र टोलवस्ती संगठनलाई फोहर मैला व्यवस्थापन (३ आर) तालिम	पटक	४	*	*			*		*	१००	१००			१००		१० ०		वातावरण
५.४	जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति तर्जुमा	पटक	१			*							३५०					न.पा.	प्रकोप न्यूनीकरण समिति
५.५	सरोकारवालाहरुका लागि जोखिम न्यूनीकरण तालिम	पटक	२				*			*				६०			६०	न.पा.	प्रकोप न्यूनीकरण समिति

६	**समन्वय र सहकार्य विकास**																		
६.१	टोल वस्ती समूह गठन र परिचालन	पटक	१			*							१५०						गानसा
६.२	कर्मचारीहरु उपभोक्ता समितिहरु, टोलवस्तीहरु र सरोकारवालाहरु लाई लेखापरिक्षण र सार्वजनिक लेखा परिक्षण सम्वन्धी अभिमुखिकरण	पटक	२				*			*				७५			७५		आलेप
६.३	गैसस परिचालन नीति तर्जुमा ।	पटक	१			*							५०						साविशा
६.४	सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यक्रम संचालन कार्यविधि तयारी	पटक	१		*							१५०							सानिसा
६.५	निजी क्षेत्रलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी व्यवस्थापन तालिम	पटक	१						*							७५			सानिसा
६.६	मध्यस्थता सेवा संचालन कार्यविधी तयारी	पटक	१				*							१५०				न.पा.	प्रशासन
६.७																			
६.८	सेवा प्रदायकहरुको नक्सांकन तथा जनशक्ति परिचालनका लागि रोस्टर तयारी ।	पटक	१	*							२५								माविशा
६.९	गैसस प्रोफाइल तयारी	पटक	१					*							७५			न.पा.	साविशा
६.१०	लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम		२			*			*				७५			१००		न.पा.	साविशा
७	क्षमता विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्यांकन			*	*	*	*	*	*	*	२०	२०	२०	२०	२०	२०	२०	न.पा.	माविशा
	नियमित प्रतिवेदन			*	*	*	*	*	*	*	०	०	०	०	०	०	०		सम्वन्धित शाखा
	जम्मा लागत रु. हजारमा										११२०	१९८५	२२५०	१२९०	१२५५	१०३५	५६५		

७.२ बजेट स्रोतको समग्रता तथ प्रक्षेपण

उपरोक्त योजना कार्यान्वयन गर्नका पहिलो वर्ष ११ लाख २० हजार, दोश्रो वर्ष ५५ लाख २५ हजार र तेस्रो वर्ष २८ लाख ५५ हजार गरि जम्मा ९५ लाख लागत अनुमान गरिएको छ । बजेट स्रोतको रुपमा आर्थिक वर्ष ०७३/७४ को अन्तिम चौमासिक भएको हुँदा गत परिषद्बाट विनियोजित बजेटको विश्लेषण गरिएको छैन । अत्याधिक क्रियाकलापहरु आगामी वर्षका लागि प्रस्ताव गरिएको छ । जस अनुसार आ.व. ०७४/७५ को बजेट पुस्तिकाका आधारमा निम्न अनुसारको बजेट स्रोतले क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन गर्न सहयोग गर्ने सम्भावना रहेको हुँदा विनियोजित बजेट उल्लेख गरिएको छ । उक्त खण्डमा लक्षित समूह अन्तर्गतका क्षमता विकास गतिविधिहरु समावेश गरिएको छैन, बजेटको समग्र शिर्षकमात्र प्रस्तुत गरिएको छ । नीतिगत सुधार र संरचनात्मक कार्यका लागि बजेट शिर्षकको व्यवस्था गर्नुपर्ने समेत देखिन्छ ।

क्षमता विकाससँग सम्वन्धित क्रियाकलापहरुमा आ.व. ०७४/७५ का लागि प्रस्ताव गरिएको बजेट

आन्तरिक अनुमानित आम्दानी रु. ७५००००

क्र.स.	कार्यक्रमको विवरण	विनियोजित वजेट रु.मा
१	मर्मत सम्भार कोष	१००००००
२	विपद व्यवस्थापन कोष	४१८०००
३	वातावरण विशेष कोष	२०००००
४	फोहरमैला व्यवस्थापन कोष	५०००००
५	प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम	३३०००००
	जम्मा रु.	**५४१८०००**

प्रस्तावित वजेट आ.व. अनुसार प्रक्षेपण

क्र.सं.	निकाय	आ.व. अनुसार अनुमानित स्रोत रु. हजारमा			
		२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	जम्मा
२	नगरपालिका	११२०	५५२५	२८५५	९५००
	प्रतिशत	११.७९	५८.१६	३०.०५	१००

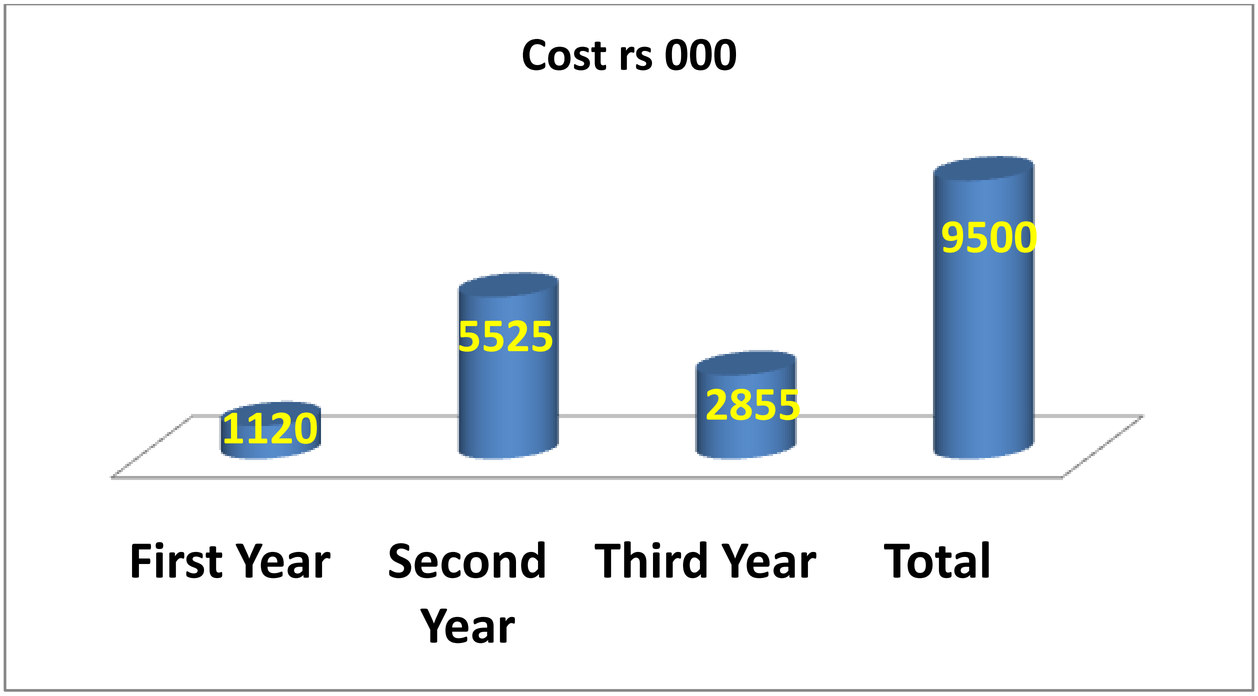

८ कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन योजना

क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि मुख्यत : नगरपालिका क्षमता विकास समन्वय समिति जिम्मेवार हुनेछ । समितिले मानव सशाधन विकास शाखाको गठन र व्यवस्थापन गरि उक्त शाखा मार्फत समग्र योजना कार्यान्वयन गराउनेछ । मानव संशाधन विकास शाखाका प्रमुख योजना कार्यान्वयनका लागि मुख्य जिम्मेवार हुनेछन् । समितिले हरेक योजनालाई वार्षिक कार्ययोजना भित्र समावेश गरि वार्षिक समिक्षाका आधारमा प्राप्त सुझावहरुलाई समावेश गरि योजना कार्यान्वयन गराउनेछ ।

शाखाले नगरपालिका भित्र रहेका नगर क्षमता विकास कार्यको अनुगमन गर्ने संयन्त्रको रुपमा नगर क्षमता विकास समन्वय समिति रहनेछ । यस समितिले मानव संशाधन विकास शाखालाई क्षमता विकास कार्यको गुणस्तरीयता, प्रक्रिया र उपलब्धि प्राप्ती भए नभएको अनुगमन तथा मूल्यांकन कार्यमा परिचालित गर्नेछ । योजना अनुगमन तथा मूल्यांकन अनुसार हुनेछ ।

- नगर क्षमता समन्वय समितिले समग्र योजनाको अनुगमन गर्नेछ ।
- अनुगमन कार्यका लागि मानव संशाधन विकाश शाखाले आवश्यक ढाँचा निर्माण गर्नेछ ।
- क्षमता विकासका लागि तयार भएका रणनितीतिहरु, क्रियाकलापको सम्पन्नताको अवस्था, अपेक्षित प्रतिफल र सूचकलाई अनुगमन तथा मूल्यांकनको आधार मानिनेछ ।
- त्रैमासिक रुपमा योजनाको अनुगमन हुनेछ भने वार्षिक रुपमा योजनाको समिक्षा गरिनेछ ।
- योजना अनुगमनका लागि समन्वय समिति, मानव संशाधन विकास शाखा लगायत आन्तरिक जनशक्ति परिचालन हुनेछ भने योजनाको अन्तिम मूल्यांकनका लागि वाह्य सेवा प्रदायकको परिचालन गरिनेछ ।

योजनाको समिक्षा तथा मूल्यांकन प्रक्रियाले योजना कार्यान्वयनका रणनीतिहरु तथा क्रियाकलाप हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

९ दिगोपना

क्षमता विकासकार्य अन्य विकास निर्माणका कार्यहरु सँग सँगै संचालन हुने अभिन्न कार्य हो । क्षमता विकास कार्यको दिगोपना नगर विकासको दिगोपनासँग सम्वन्धित रहेको छ । यसर्थ नगरपालिकाले क्षमता विकासको दिगोपनाका लागि निम्नअनुसारका नीति तथा रणनीति तथा क्रियाकलापहरुको अनुशरण गर्नेछ ।

- क्षमता विकास योजना कार्यलाई निरन्तरता दिनका लागि नगरपालिकाले मानव संशाधन विकास शाखाको स्थापना तथा नगर क्षमता विकास कोषलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्नेछ
- वार्षिक रुपमा नगर विकासलाई नगर क्षमता विकासको अवस्थासँग दाँजेर हेर्ने तथा नगर विकासको अभिन्न पक्षको रुपमा क्षमता विकास कार्यलाई लिइएको हुनेछ । नगरपालिकाले क्षमता विकास सम्वन्धी कार्यलाई समेत नगरपालिकाको उपलब्धीको रुपमा मापन गर्नेछ ।
- क्षमता विकास योजनालाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न नगर क्षमता विकास समन्वय समितिको भूमिकालाई अझ प्रभावकारी बनाउँदै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाको क्षमता विकासका क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने, सहजीकरण गर्ने तथा समन्वय गर्ने कार्य मानव संशाधन विकास शाखाले गर्नेछ । साथै नगरपालिकाका विभिन्न शाखाहरु अन्तर्गत हुने कुनै पनि क्षमता विकास सँग सरोकार राख्ने कार्यहरुको संयोजन मानव संशाधन विकास शाखाबाट हुने प्रवन्ध मिलाईनेछ । नगर क्षमता विकास कोषमा स्थानीय निकायहरु, सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरु तथा विभिन्न दातृनिकायहरुबाट श्रोत संकलन गरि क्षमता विकास कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- मानव संशाधन विकास शाखालाई मानव संशाधन तथा क्षमता विकास संग सम्वन्धीत कार्यहरुबारे अझ दक्ष बनाउन सम्वन्धित शाखा हेर्ने कर्मचारीहरुलाई विभिन्न तालिम अवलोकनहरु गराइनेछ । यसरी गराईएका अवलोकन तथा अध्ययनहरुमा अन्य निकायहरुले क्षमता विकास सँग सम्वन्धित रहेर गरेका उपलब्धिहरुको अध्ययन हुनेछ ।

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण
अनुसूची २ क्षमताको लेखाजोखा स्थिति
अनुसूची ३ सरोकारवालाहरुको विश्लेषण
अनुसूची ४ लेटाङ्ग नगरपालिका, क्षमता विकास योजना तर्जुमा क्रियाकलाप तालिका
अनुसूची ५ योजना तर्जुमा प्रक्रियामा रहेको सहभागिता विवरण

अनुसूची १ क्रियाकलापहरुको प्राथमिकीकरण

क.सं.	क्रियाकलापहरु	प्राथमिकताक्रम
१	**विकास व्यवस्थापन**	
१.१	आवधिक नगर विकास योजना तयारी र प्रकाशन ।	१
१.२	लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी रणनीतिक योजना तर्जुमा ।	२
१.३	अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली तथा कार्यविधि निर्माण	३
१.४	टोलवस्ती संगठन र उपभोक्ता समूहहरुलाई सहभागितामूलक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, गरिव तथा समावेशीकरणमुखी विकास व्यवस्थापन सम्वन्धी अभिमुखीकरण ।	४
१.५	लक्षित समूह पार्श्वचित्र	५
१.६	मर्मत सम्भार कोष संचालन निर्देशिका तयारी	६
१.७	क्षमता विकास योजनाको समिक्षा	७
१.८	सार्वजनिक निजी साझेदारीमार्फत कार्यक्रम गर्न अध्ययन	८
१.९	विकास योजनाको प्रभाव मूल्यांकन	९
२	**संगठनात्मक व्यवस्थापन**	
२.१	मानव संशाधन विकास शाखाको गठन तथा क्षमता विकास कोषको स्थापना	१
२.१	क्षमता विकास योजना तर्जुमा , योजना पुस्तिका प्रकाशन	२
२.३	मानव संशाधन विकास शाखाका संचालन का लागि निर्देशिका तथा नर्म्स निर्धारण	३
२.४	राजनीतिक दल र कर्मचारीहरुका लागि स्थानीय सम्बन्धमा अनुशिक्षण	४
२.५	कर्मचारीहरु र निर्वाचित पधाधिकारीहरुलाई सकारात्मक सोच सम्वन्धि तालिम	५
२.६	कर्मचारीहरुलाई वार्षिक कार्यतालिका निर्माण सम्वन्धी अभिमुखिकरण	६
२.७	सांगठनिक विकास अध्ययन	७
२.८	नगरपालिकाका कर्मचारी र उपभोक्ता समितिहरुलाइ सुशासन सम्वन्धी तालिम	८
२.९	प्राविधिक कर्मचारीका लागि सर्वे डिजाइन सम्वन्धी आधारभूत तालिम	९
२.१०	अध्ययन अवलोकन भ्रमण (संयन्त्र, कर्मचारी र समिति)	१०
२.११	कर्मचारीहरुलाई श्रोत परिचालन तथा व्यवस्थापन तालिम	११
२.१२	उपभोक्ता समूह तथा टोल वस्ती संगठनलाई परियोजना व्यवस्थापन तालिम	१२
२.१३	कर्मचारीहरुको आचार संहिता निर्माण गरि सार्वजनिकीकरण	१३
२.१४	शाखा प्रमुख तथा गैसस र उपभोक्ता समूहहरुलाई परियोजना प्रस्ताव लेखन तथा प्रतिवेदन लेखन तालिम	१४
२.१५	समिति सदस्यहरुलाई विषय क्षेत्रसँग सम्वन्धित अभिमुखिकरण	१५
२.१६	नपाका विभिन्न समितिहरुवीच अन्तर समिति समन्वय वैठक	१६
२.१७	सरोकारवालाहरु र कर्मचारीहरुका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम	१७
३	**वित्तिय व्यवस्थापन**	
३.१	राजश्व संकलन कार्यविधि निर्माण	१
३.२	खरिद प्रक्रिया सम्वन्धी निर्देशिका तयारी	२
३.३	लेखा प्रणाली लागु गर्न कम्प्युटर सफ्टवेयरको व्यवस्था ।	३
३.४	निजी व्यवसायी र टोल वस्ती संगठनका प्रतिनिधिहरुलाई नगरपालिकावाट लगाइने कर, शूल्क, दस्तुर, जरिवाना र सेवा शूल्कको विषयमा अभिमुखिकरण	४

३.५	कर्मचारीका लागि वजेटिंग र खर्च व्यवस्थापन र श्रेस्ता प्रणाली सम्वन्धी तालिम ।	५
३.६	जिन्सी व्यवस्थापन सम्वन्धी सफ्टवेयरको व्यवस्था	६
३.७	आन्तरिक लेखापरीक्षण निर्देशिका तयारी	७
३.८	राजश्व वृद्धि तथा स्रोत पहिचान सम्वन्धि अध्ययन अनुसन्धान	८
४	**सूचना व्यवस्थापन**	
४.१	नगरपार्श्वचित्र निर्माण र छपाई	१
४.२	शाखाहरुमा इन्टरनेट र इन्टरकम जडान	२
४.३	नगरपालिका गतिविधिहरुलाई लिएर रेडियो कार्यक्रम तथा हटलाईन सेवा संचालन	३
४.४	वेव साइट निर्माण र अद्यावधिक	४
४.५	वार्षिक योजना तथा समिक्षा प्रतिवेदन प्रकाशन	५
४.६	नगरपालिकाको संक्षिप्त चिनारी प्रकाशन	६
५	**शहरी वातावरण व्यवस्थापन**	
५.१	शहरी वातावरण सुधार सम्वन्धी नीति तथा कार्यविधी तयारी ।	१
५.२	शहरी वातावरण सुधार गुरु योजना तर्जुमा ।	२
५.३	कर्मचारी र टोलवस्ती संगठनलाई फोहर मैला व्यवस्थापन (३ आर) तालिम	३
५.४	जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति तर्जुमा	४
५.५	सरोकारवालाहरुका लागि जोखिम न्यूनीकरण तालिम	५
६	**समन्वय र सहकार्य विकास**	
६.१	टोल वस्ती समूह गठन र परिचालन	१
६.२	कर्मचारीहरु उपभोक्ता समितिहरु, टोलवस्तीहरु र सरोकारवालाहरु लाई लेखापरिक्षण र सार्वजनिक लेखा परिक्षण सम्वन्धी अभिमुखिकरण	२
६.३	गैसस परिचालन नीति तर्जुमा ।	३
६.४	सार्वजनिक निजी साझेदारी कार्यक्रम संचालन कार्यविधि तयारी	४
६.५	निजी क्षेत्रलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी व्यवस्थापन तालिम	५
६.६	मध्यस्थता सेवा संचालन कार्यविधी तयारी	६
६.७	सेवा प्रदायकहरुको नक्सांकन तथा जनशक्ति परिचालनका लागि रोस्टर तयारी ।	७
६.८	गैसस प्रोफाइल तयारी	८
६.९	लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण तालिम	९

अनुसूची २ क्षमताको लेखाजोखा स्थिति

क्षमता विकासका समग्र क्षेत्र तथा उपक्षेत्रहरुको क्षमता विकास क्षेत्रको साझा क्षेत्र भनेको मुख्य ४ वटा हुन् हरेक क्षेत्र तथा उपक्षेत्रहरुको विश्लेषण ती चार वटा साझा क्षेत्रहरुमा गरिएको ती साझा क्षेत्रहरु

क) भौतिक, वित्तिय श्रोत साधन

ख) नीति/कार्यविधि/प्रणाली

ग) मानव संसाधन

घ) दक्षता (ज्ञान, सीप र धारणा)

क्षमता विकासको क्षेत्र तथा उप क्षेत्रहरु	अपेक्षित क्षमता	वर्तमान क्षमता स्थिति	क्षमता न्यूनता (कमी, कमजोरी, समस्या)	क्षमता विकासका आवश्यकताहरु
१ विकास व्यवस्थापन				
आवधिक नगरविकास योजना	• आवधिक योजना निर्माण भएको हुनेछ । • नगरपालिकामा उपलब्ध साधन श्रोत र योजना विच तालमेल भएको हुनेछ । • आवधिक योजना र वार्षिक कार्ययोजनाहरुवीच तालमेल मिलेको हुनेछ ।	• नगरपालिकाका नीतिहरु वार्षिक योजनामा उल्लेख भएका छन् ।	• आवधिक योजनाका लागि बजेट विनियोजन र निर्माण कार्य बाँकी रहेकोछ । • सीमित श्रोत साधन, समन्वय न्यूनता, भौतिक र वित्तीय श्रोत परिचालनमा कठिनाई, दक्ष जनशक्तिको कमी, विषयगत शाखाको कमी, छ ।	• आवधिक नगर विकास योजना तयारी गर्नु पर्ने र सो को लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था ।
विषयगत विकास योजना तथा नीति	• नगरपालिकाले आवश्यक सबै विषय र क्षेत्रगत विकास योजनाहरु बनाएको हुनेछ । • विषयगत योजनाको परिणाममुखि कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, कार्यविधि र प्रणाली व्यवस्थित हुने र दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था भएको हुने	• वार्षिक योजना भित्र विषयगत योजनाहरु समावेश भएका छन् । • योजनाका कार्यान्वयनका लागि सीमित श्रोत साधन रहेकोछ ।	• विषयगत गुरु योजना निर्माण भइसकेको छैन । • विषयगत श्रोत साधनका लागि श्रोत साधन, नीतिगत व्यवस्था र व्यवस्थापन दक्षतामा कमी रहेको छ ।	• लगानीका क्षेत्र पहिचान गरि विषयगत योजना निर्माण गर्नु पर्ने । • आवधिक नगर विकास योजना निर्माण गरी क्षेत्रगत प्राथमिकता निर्धारण गर्नुपर्ने ।
समावेशी विकास नीति (लैगिक समविकास, वालवालिका, दलित, सिमान्तकृत जनजाति र	• नगरपालिकाले विस्तृत सर्वेक्षण गरि तथ्याँकको आधारमा समावेशी नीति निर्माण गरि सो को	• विकास निर्माण क्रियाकलापहरु सम्पादन गर्दा लैंगिक समानताका	• स्थानीय तहमा विषयगत नीति तर्जुमा भइनसकेको । • समावेशी नीति कार्यान्वयन गर्न	• लक्षित समुदाय (दलित जनजाती तथा पीछडिएको क्षेत्र) को पार्श्वचित्र तयारी गर्नुपर्ने ।

गरिबमुखी विकास)	प्रभावकारी कार्यान्वय गर्ने क्षमता विकास गरेको हुनेछ ।	आधारमा सम्पादन गरिने पद्धती स्थापित गर्नुपर्छ भन्ने मान्यतालाई वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरेको ● सरकारले निर्दिष्ट गरेका निर्देशिकाहरु बमोजिम समावेशी नीति अवलम्बन गर्ने गरिएको छ र सो सम्वन्धी वार्षिक वजेट विनियोजन गर्ने गरिएको छ ।	दक्ष जनशक्तिको कमी छ । ● कर्मचारीहरु र सरोकारवालाहरुमा लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी अवधारणागत स्प्ष्टतामा कमी रहेको छ । ● नगरपालिकामा जेसी डेस्क निर्माण तथा नीतिगत संरचना निर्माण हुन सकेको देखिँदैन ।	● सरोकारवाला र कर्मचारीहरुको लैंगिक तथा समावेशी सम्वेदनशीलता सम्वन्धी सीप विकास गर्नुपर्ने । ● नगरपालिकाले लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी संयन्त्र निर्माण गर्नुपर्ने ।
वार्षिक योजना तर्जूमा	● सहभागितामूलक विधिबाट वार्षिक योजना तर्जुमा भएको हुनेछ । ● लक्षित घरधुरी केन्द्रित योजना निर्माण र कार्यान्वियन भएका हुनेछन् । ● योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन क्षमता, मर्मत सम्भार व्यवस्थापन र अनुगमन मूल्यांकन जस्ता विषयपरक ज्ञान र सीपको दृष्टिले अलग अलग रहेकाले ती क्षेत्रसँग सम्वन्धित ज्ञान, सीपयुक्त जनशक्तिको व्यवस्थापन भएको हुनेछ ।	● मन्त्रालयबाट प्राप्त नीतिका आधारमा वार्षिक रुपमा योजना निर्माण गर्ने गरिएको छ । ● योजना निर्माण प्रक्रियामा राजनीतिक दलको समन्वय र सरोकारवालाहरुको प्रत्यक्षतः सहभागिता रहने गरेको छ ।	● जनसमुदायको माग बमोजिम योजना समावेश गर्न सकिएको छैन । ● तर्जुमा भएका योजनाहरु वार्षिक रुपमा परिमार्जन हुने गरेका छन् । ● योजना तर्जुमाका लागि विषयगत तथा क्षेत्रगत ज्ञान र सीपयुक्त जनशक्तिको पर्याप्तता छैन । ● योजना तर्जुमा प्रक्रियामा गरिव वञ्चित समुहको सहभागिता कम रहेको देखिन्छ ।	● वार्षिक रुपमा योजना तर्जुमा गर्नुअघि समुदाय परिचालन गरि तथ्यांक अद्यावधिक गर्नुपर्ने । ● नपाका कर्मचारीहरुमा योजना तर्जुमा सीप हुनुपर्ने । ● योजना तर्जुमा गर्न योजनाको कार्यान्वयनलाई परिणाममुखि बनाउन, मर्मत सम्भार कार्यलाई कार्यक्रमको अभिन्न अंगको रुपमा व्यवस्थापन गर्न र अनुगमन प्रणालीलाई सार्थक र प्रभावकारी बनाई पुनः योजना चक्रलाई परिणाममूलक ढंगले नियमित बनाउने । ● विपन्न र वञ्चित घरधुरी स्तरको योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने । ● योजना तर्जुमा तथा विकास निर्माणका बारेमा सर्वसाधारणलाई वढीभन्दा वढी जानकारी गराउनुपर्ने । ● योजना तर्जुमा प्रक्रियाको बारेमा स्थानीय समुदायको क्षमता प्रवर्द्धनका क्रियाकलाप संचालन गर्नुपर्ने ।

योजना कार्यान्वयन र क्षमता	● दक्ष योजना विद एवं प्राविधिक कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन भएको हुनेछ । ● योजना वार्षिक कार्ययोजनाको आधारमा निर्धारित समयमा प्रभावकारी तवरले सम्पन्न भएको हुनेछ । ● योजनाको गुणस्तर व्यवस्थापन तथा नियन्त्रणका लागि नगरपालिकाले विशेष पद्धती अवलम्बन गरेको हुनेछ ।	● योजनाहरु उपभोक्ता समिति र संघसंस्थाहरु मार्फत कार्यान्वयन भइरहेका छन् । ● विकास योजना संचालनका लागि सिविल इन्जिनियर र प्राविधिकको व्यवस्था रहेको ।	● योजना संचालनको लागि खरिद योजना अनुसारको वार्षिक कार्य तालिका तयार भएको छैन । ● योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक दक्ष विषेशज्ञता भएको जनशक्ति नभएको । ● निश्चित कर्मचारीबाट काम गरिरहेको अवस्था रहेको छ । ● आर्थिक वर्षको मध्यान्तरवाट मात्र योजना संचालन भएकोले योजना समयमा सम्पन्न हुने गरेको छैन ।	● योजना शाखालाई व्यवस्थीत गरिनु पर्ने ● योजना प्रशासनलाई थप व्यवस्थीत गर्ने ● प्राविधिक शाखाका मौजुदा कर्मचारीहरुलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था हुनुपर्ने ● योजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा उपभोक्ता समितिहरुलाई आवश्यक सीप तथा तालिम दिनु पर्ने ।
मर्मत संभार व्यवस्थापन	● नगरपालिकामा मर्मत सम्भार कोष नीति तथा निर्देशिका बनेको हुनेछ र सोही अनुसार कोष परिचालित भएको हुनेछ । ● निर्माण कार्य भै सकेका योजनाहरुको मर्मत सम्भार र मूल्यांकन प्रणाली नियमित भएको हुनेछ ।	● मर्मत सम्भार कोष अन्तर्गत आगामी आ.व.का लागि रु. दस लाख प्रस्ताव गरिएको छ ।	● सबै योजनाको मर्मत सम्भार तथा व्यवस्थापन हुन सकिरहेको छैन । ● मर्मत सम्भार कोष स्थापित भइसकेको अवस्था देखिँदैन ।	● मर्मत सम्भार कोष निर्माण गरी सो को संचालन निर्देशिका तयारी गर्नुपर्ने र सो बारे सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउनुपर्ने । ● मर्मत सम्भारलाई योजनाको अभिन्न अंग बनाउनुपर्ने ।
अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली	● नगरपालिकास्तरीय अनुगमन संयन्त्र निर्माण भएको हुनेछ । ● नगरपालिकामा मूल्यांकन प्रणाली स्थापना भई दक्ष अनुगमन समिति क्रियाशिल भएको हुनेछ ।	● कार्यक्रम समाप्त भइसकेपछि अनुगमनको व्यवस्था हुने गरेको छ । ● सर्वपक्षिय संयन्त्र र प्राविधिकहरुबाट अनुगमन हुने गरेको छ ।	● अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली अनुरुप अनुगमन योजना बनेको देखिँदैन । ● अनुगमन मूल्यांकन समिति सक्रिय नभएको ।	● अनुगमन संयन्त्रको निर्माण गर्नुपर्ने । ● अनुगमन मूल्यांकन सम्वन्धी अनुगमन समितिलाई आवश्यक सीप प्रदान गरिनुपर्ने । ● सामूहिक अनुगमन र मूल्यांकन प्रक्रियालाई निरन्तरता दिनुपर्ने ।
२ संगठनात्मक व्यवस्थापन				
समिति उपसमितिहरुको गठन र क्रियाशिलता	● स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन तथा अन्य नियमावली र निर्देशिकाले निर्दिष्ट गरेका समितिहरुको गठन, कार्यविवरण सहित कार्यविभाजन भई दक्ष समिति क्रियाशिल भएको	● नगरपालिकामा राजश्व परामर्श समिति, वातवारण उपसमिति, जोखिम न्यूनीकरण समिति, सार्वजनिक नीजी	● नीतिले निर्दिष्ट गरेका समितिहरुको गठनमा पूर्णता रहेको छैन । ● समितिहरुको क्रियाशिलता सामान्य मात्र रहेको छ । वनेका	● आवश्यक समन्वय समितिहरुको गठन गरि ती समिति परिचालन गर्ने नीति, कार्यविधीहरुको निर्माण हुनुपर्ने । ● समिति सदस्यहरुलाई विषय क्षेत्रसँग

	हुनेछ । ● मानव संशाधन विकास केन्द्रको स्थापना भई संगठन तथा क्षमता सुदृढिकरणका लागि क्रियाशिल भएको हुनेछ ।	साझेदारी समिति र पदपूर्ति समितिहरुको गठन भएको छ र ती समितिहरु आ आ-आफ्नो क्षेत्र अनुसारका प्रक्रियामा सहभागी हुने गरेका छन् ।	समितिहरुको पूर्ण कार्यदिशा नभएको । ● समिति सदस्यहरुमा समितिको जिम्मेवारी तथा क्षेत्राधिकारका बारेमा प्रष्टता देखिएको छैन । ● सर्वक्षिय संयन्त्रको भूमिका कानूनी रुपमा मान्यता प्राप्त हुनुपर्ने ।	सम्वन्धित दक्षता (तालिम, अभिमुखिकरण तथा अध्ययन अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था हुनुपर्ने ।
कर्मचारी संगठन र कार्यविभाजन	● विभिन्न समिति, उपसमितिका सदस्यहरु र शाखाका कर्मचारीहरुवीच नगरपालिकाको उद्देश्य प्राप्तीका लागि क्रियाशिल रहन एक आपसमा अपनत्वको भावना (टिम विल्डींग) भएको हुनेछ । ● कर्मचारीहरुमा कार्यप्रणाली प्रति सकारात्मक सोचको विकास भएको हुनेछ ।	● विभिन्न शाखाहरुको कार्यविभाजन भई काम भइरहेको । ● केही समितिहरु वनाएर काम विभाजन गरी निर्देशिका अनुसार जिम्मेवारी छुट्याएको ।	● थोरै कर्मचारीहरुले धेरैवटा शाखाका कार्यहरु सम्पादन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको । ● कर्मचारीहरुमा कार्यबोझ रहेको ।	● सकारात्मक सोच प्रणाली विषयमा निरन्तर अभिमुखिकरण हुनुपर्ने । ● कर्मचारीहरुमा टिम विल्डिंग तालिमको आवश्यकता रहेको । ● नगरपालिकाले विद्यमान सांगठनिक ढाँचाको अध्ययन गरी संगठन ढाँचा निर्माण गर्नुपर्ने ।
आन्तरिक संचार	● नगरपालिकाले सूचना डेस्कको स्थापना गरि नगरपालिकाको आन्तरिक संचार प्रणाली स्थापीत गरेको हुनेछ । ● नगरपालिकामा इन्टरनेट, इमेल जडान भई अन्तरशाखा नेटवर्किंग भएको हुनेछ । ● कर्मचारीहरुवीच नियमित वैठक भई नगरपालिकाले गरेका निर्णय कार्यान्वयनको बारेमा एकापसमा सूचना अद्यावधिक भएको हुनेछ ।	● नगरपालिकाको वेव साइट निर्माण भएको छ । इमेलको सुविधा रहेको छ । ● कर्मचारीहरुवीच आवश्यकता अनुसार वैठक बस्ने गरेको छ ।	● कर्मचारीहरुवीचको वैठक नियमित रुपमा संचालनमा छैन । ● आन्तरिक संचार प्रणाली सम्वन्धी नीति बनेको छैन ।	● मानव संशाधन विकास केन्द्र मार्फत नेटवर्कींगको काम गर्ने । ● कार्यालय समयमा इमेल, इन्टरनेट तथा नेटवर्किंग व्यवस्थित गर्ने । ● संचार नीति तर्जूमा गरि जिम्मेवारी निर्धारण गर्नुपर्ने ● आन्तरिक संचार प्रणाली व्यवस्थित गर्न नगरपालिकामा नै एक जना दक्ष प्राविधिक ज्ञान भएको व्यक्ति तयार गर्नुपर्ने
पदाधिकारी तथा कर्मचारी आचारसंहिता	● नगरपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुको आचार संहिता पूर्ण रुपमा लागु भएको हुनेछ ।	●	● पदाधिकारी विहिनताको अवस्था रहेको छ । ● आचार संहिता निर्माण भएको छैन ।	● आचार संहिता प्रकाशन गरि सार्वजनिक गर्नुपर्ने । ● आचार संहिता पालना भए नभएको आन्तरिक अनुगमन गरिनुपर्ने ।

कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्यसम्पादन मूल्यांकन	● हरेक कर्मचारीको नियुक्ति सँग कार्यविवरण उपलब्ध गराइनेछ । हरेक कर्मचारीको कार्यविवरणका आधारमा कार्यसम्पादन मूल्यांकन गर्ने प्रणालीअनुसार कार्य भएको हुनेछ ।	● नगरपालिकाले कार्य सम्पादन मूल्यांकन विधि तयार गरेकोछ ।	● कतिपय कर्मचारीहरुले आवश्यकता अनुसार कार्य सम्पादन गर्नुपर्ने अवस्था रहेको छ ।	● कर्मचारीहरुको कार्यविवरण अद्यावधिक गर्नुपर्ने । ● कर्मचारीलाई समय सापेक्ष कार्य सम्पादन क्षमता विकास गर्न अभिमुखिकरण गरिनुपर्ने ।
३ वित्तिय व्यवस्थापन				
राजस्व परिचालन	● कर अभिलेखिकरण कम्प्युटराइज्ड भएको हुनेछ । ● सेवाग्राहिको माग अनुसारको सेवा प्रदान गर्न तथा राजश्व परचालन गर्न तालिम प्राप्त दक्ष कर्मचारीहरु भएका हुनेछन् । ● राजश्व परिचालन कार्यविधि निर्माण भई राजश्व परिचालन गर्न सक्ने सबै श्रोत हरुको पहिचान भई परिचालन भएको हुनेछ । ● वैज्ञानिक घर नम्वरिंग लागु गराउन नगरपालिका सक्षम भएको हुनेछ ।	● कर अभिलेखहरु कम्प्युटरमा राख्ने कार्य शुरु भएकोछ । ● वर्तमान श्रोत परिचालन गर्ने शाखाको व्यवस्था गरि राजश्व परिचालनका सबै कार्यहरु संचालन भइरहेको छ । ● स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन र नियमावलीले प्रक्षेपण गरेका अधिकतम श्रोत परिचालनका क्षेत्रहरु परिचालन गरिएकोछ ।	● सम्पत्ती कर, व्यवसाय कर जस्ता फरक विषयको कार्य सम्पादन गर्न विद्यमान कार्यकक्ष साँघुरो भएको छ । ● राजश्व परिचालन सम्वन्धी स्पष्ट कार्यविधि नभएको । ● ऐन तथा नियमावलीले निर्दिष्ट गरेका पहिचान गर्न सकिने राजश्व संकलनका क्षेत्रहरु (जस्तै घर वहाल कर) परिचालन गर्न नसकिएको ।	● राजस्व परिचालन गर्ने कर्मचारीहरुलाई सेवाकालीन तथा प्राविधिक तालिमको आवश्यकता रहेको छ। ● कर संकलन टोली निर्माण गरी टोलीलाई तालिम र सुविधाको व्यवस्था गर्ने । ● वैज्ञानिक घर नम्वरिंग सम्वन्धी कार्यलाई प्रभावकारी ढंगले लागु गर्न आवश्यक कार्यविधि तयार गरि लागु गर्ने ।
बजेटिंग तथा खर्च व्यवस्थापन	● कार्यविधि अनुसार बजेटिंग तथा खर्च वयवस्थापन भएको हुने । ● सम्पूर्ण लेखा व्यवस्थापन प्रोदभावी लेखा प्रणालीबाट भएको हुनेछ ।	● विद्यमान नीति अनुसार वजेटिंग भएको खर्च हुने भएको । ● परिषद्ले स्वीकृत गरेका योजनामा विनियोजित वजेट खर्च गर्ने गरिएको छ	● खर्च व्यवस्थापन सम्वन्धी आन्तरिक कार्यविधी नभएको । ● मानव श्रोत पर्याप्त छैन । ● खर्च व्यवस्थापन सम्वन्धी दक्षता, ज्ञान र सीपको अभाव रहेकोछ ।	● खर्च व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यविधि बन्नु पर्ने । ● प्रोदभावी लेखा प्रणाली लागु गर्न कम्प्युटर सफ्टवेयरको व्यवस्था गरिनुपर्ने । ● वजेटिंग र खर्च व्यवस्थापन सम्वन्धी सीप, ज्ञान र दक्षता अभिवृद्धिका लागि तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्ने
खरिद प्रक्रिया	● वार्षिक खरिद विनियम तयार गरि सोही बमोजिम खरिद प्रक्रिया लागु भएको हुनेछ । ● सेवा तथा वस्तु खरिद प्रकृयाका	● आवश्यकता अनुसार नगरपालिकालाई आवश्यक भएको वस्तु तथा सेवाको खरिद आर्थिक प्रशासनीक नियमावली बमोजिम हुने	● खरिद प्रक्रिया सम्वन्धी नगरपालिको आफ्नो नियम तथा कार्यविधि नभएको ।	● वार्षिक खरिद योजना बनाउनुपर्ने । ● सम्वन्धीत शाखाका कर्मचारीहरुलाई आवश्यकतामा आधारित तालिम दिनुपर्ने ।

	लागि कर्मचारीहरुमा दक्षता भएको हुनेछ ।	गरेकोछ ।		
सम्पत्ति जिन्सि व्यवस्थापन	● नगरपालिकाले आफ्नो सम्पत्ति घर जग्गा तथा उपकरण सामग्री सबै व्यवस्थित गरि अभिलेखिरकण गरेको हुनेछ । ● नगर पालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सार्वजनिक जग्गा, बाटो, सडक, ढल, मठमन्दिर, पुरातात्विक बस्तुहरु आदिको संरक्षण अभिलेखिकरण गरेको हुनेछ । ● नगरपालिकाले वडास्तरसम्म रहेका जिन्सी सामानहरुको अभिलेख नियमानुसारका ढाँचाहरुमा व्यवस्थित गरेको हुनेछ ।	● जिन्सी श्रेस्ता प्रणाली अनुरुप जिन्सी व्यवस्थापन गरिएकोछ । ● शाखामा १ जना कर्मचारी कार्यरत रहेकोछ । ● जिन्सी श्रेस्ताको कामचलाउ अभिलेखिकरण भइरहेको छ ।	● अपेक्षित सम्पत्ति र जिन्सीको अभिलेख तथा व्यवस्थापन हुन नसकेको ।	● नगरपालिकाले आफ्नो स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिको अभिलेख व्यवस्थित गर्नुपर्ने । ● सम्वन्धीत कर्मचारीलाई श्रेस्ता प्रणाली र अभिलेखिकरण सम्वन्धी तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्ने । ● जिन्सी सहायकको व्यवस्था गर्नुपर्ने ।
लेखा परिक्षण	● लेखा परिक्षण प्रतिवेदन र प्रक्रिया राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम भएको हुनेछ । ● आनतरिक लेखा परिक्षण निर्देशिका तयार भइ लागु भएको हुनेछ । ● सार्वजनिक सम्परिक्षण प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	●	● आवश्यक विनियम तथा कार्यविधिको अभाव ।	● नगरपालिकाले संचालन गरेका योजनाहरुको समग्र सार्वजनिक सम्परीक्षणको व्यवस्था गर्नुपर्ने । ● कर्मचारीहरुलाई सार्वजनिक सम्परीक्षण सीप प्रदान गरिनुपर्ने ।
प्रतिवेदन	● कानूनले निर्दिष्ट गरेको ढाँचामा नगरपालिकाले सफ्टवेयर विकास गरि नियमित रिपोर्टिंग गरेको हुनेछ ।	● नगरपालिकाले नियमित रुपमा विषयगत क्षेत्रहरुमा रिपोर्टिंग गरिरहेको छ । ● मासिक, त्रैमासिक र वार्षिक प्रतिवेदन पठाउने गरिएकोछ ।	● नियम बमोजिम उल्लेख भएका सबै अनुसूची अनुसार रिपोर्टिंग नभएको । ● दैनिक खर्च तथा आम्दानी सार्वजनिक हुने गरेको छैन ।	● विद्यमान कर्मचारीहरुलाई सफ्टवेयर तथा रिपोर्टिंग प्रणालीबारे दक्षता बढाउनुपर्ने । ● दैनिक खर्च तथा आम्दानीको सार्वजनिक गर्नुपर्ने ।
४ सूचना व्यवस्थापन				
प्रोफाइल	● नगर पार्श्वचित्र तयारी भइ छापिएको हुनेछ	● नगरपालिका नयाँ भएको हुँदा पुराना सूचनाहरुबाट	● पार्श्वचित्र निर्माण गर्न सकिएको छैन ।	● पार्श्वचित्र निर्माणका लागि बजेट विनियोजन गरिनुपर्नेछ ।

	• नगरसूचना व्यवस्थित गर्न कम्प्युटर प्रोग्रामिंग गर्न सक्षम जनशक्तिमार्फत हरेक वर्ष नगरपालिकाको पार्श्वचित्र अद्यावधिक भएको हुनेछ ।	काम गरिरहेको देखिन्छ ।		
भूसूचना प्रणाली	• नगरपालिकासँग भूसूचना प्रणालीसँग सम्वन्धित नक्साहरुको व्यवस्था गरि आफ्नै कार्यालयमा जि आई एस संचालन गर्नसक्ने जनशक्ति व्यवस्थापन गरि उपयोगमा ल्याएको हुनेछ । • भूसूचना प्रणालीका आधारमा भौतिक पूर्वाधार विकास योजना गर्ने पद्धती तथा कार्यविधि पास गरि कार्यान्वयन गरेको हुनेछ ।	• नगरपालिकाको नक्सा यकिन भइसकेको छैन ।	• नगरपालिका नयाँ भएको हुँदा नक्सा तयार भइसकेको छैन । • सूचना प्रणालीको आधारमा योजना निर्माण गर्ने कार्यविधि तयार भएको छैन । • भूसूचना प्रणाली स्थापित गर्नसक्ने सीपयुक्त जनशक्ति उपलब्ध छैन ।	• भूसूचना प्रणालीलाई अद्यावधिक गर्दै योजना प्रणालीमा उपयोग गर्नुपर्ने । • जि आई एस प्रणाली व्यवस्थित गर्ने पर्ने नीति तथा कार्यविधि तयार गर्नुपर्ने । • कर्मचारीहरुलाई भूसूचना प्रणाली व्यवस्थित गर्न दक्ष बनाई जिम्मेवारी दिनुपर्ने ।
अभिलेख व्यवस्थापन	• नगरपालिका सँग सम्वन्धित समग्र सूचना तथा अभिलेखहरु दक्ष जनशक्ति मार्फत आधुनिक प्रणाली (कम्प्युटर प्रविधि) बाट राख्ने नीति बनी सोही अनुसार कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	• विद्यमान नीतिमा आधारित भई अभिलेख व्यवस्थापन भइरहेको छ ।	• अभिलेख प्रणाली व्यवस्थित हुन सकेको छैन । • आवश्यक परेको कुनै पनि समयमा तत्काल सूचना प्राप्त गर्न कठिनाइ भइरहेको छ ।	• अभिलेखिकरण गर्ने सफ्टवेयर र कम्प्युटरको व्यवस्था गर्नु पर्ने । • अभिलेख व्यवस्थापन सम्वन्धी ऐन र नियमका बारेमा सम्वन्धित कर्मचारीहरुलाई अभिमुखीकरण गरिनुपर्ने • फाइलिंग लगायतका अभिलेख व्यवस्थापन सम्वन्धी सीप र तालिमको व्यवस्था सम्वन्धित कर्मचारीहरुलाई दिनु पर्ने ।
पंजिकरण व्यवस्थापन	• दक्ष जनशक्तिबाट सफ्टवेयरको गरि पंजिकरण व्यवस्थित भएको हुनेछ ।	• लिखित फारमहरु प्रयोग गरि निर्देशिका बमोजिम अभिलेख राख्ने गरिएको छ • पंजीकरणलाई औपचारिक अभिलेखको रुपमा राख्ने गरिएको छ । • पंजीकरण इकाईमा जनशक्तिको व्यवस्था गरिएकोछ ।	• पंजीकरणबाट प्राप्त सूचनाहरुलाई योजना तर्जुमा प्रक्रियामा प्रयोग गर्न सकिएको छैन । • कार्यालयीय रुपमा पंजीकरणको विश्लेषण र उपयोग गर्न सकिएको छैन । • पंजीकरणलाई जनसमुदायबाट वाध्यात्मक अवस्थाको रुपमा लिने गरेको छ ।	• प्रविधियुक्त तरिकाबाट पंजिकरण व्यवस्थित गर्नुपर्ने । • पंजीकरणको महत्वबारे सर्वसाधारणलाई तालिम गोष्ठी हरुको माध्यमबाट सचेतना अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ।

५ शहरी वातावरण व्यवस्थापन	....			
शहरी वातावरण सुधार	● शहरी वातावरण सुधार सम्वन्धी आन्तरिक नीति तथा कार्यविधी तयार भएको हुनेछ । ● शहरी वातावरण सुधार योजना तर्जुमा भएको हुने । ● जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति तर्जुमा भएको हुने ।	● फोहर मैला व्यवस्थापन गर्न शुरु गरिएको छ । ● फोहरमैला व्यवस्थापन र शहरी व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन गरिएको अवस्था छ ।	● ल्याण्डफिल्ड साइट बनेको छैन । ● सरोकारवालाहरुमा जोखिम व्यवस्थापन र वातावरण संरक्षण प्रति सचेतनाको अभाव छ ।	● शहरी वातावरण सुधार सम्वन्धी नीति तथा कार्यविधी तयारी गर्नुपर्ने । ● शहरी वातावरण सुधार गुरु योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने । ● जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति तर्जुमा ● सरोकारवालाहरुका लागि जोखिम न्यूनीकरण तालिम
६ समन्वय र सहकार्य विकास				
विषयगत कार्यालयहरु	● विषयगत कार्यालय तथा संस्थाहरुले प्रदान गरिरहेका सेवा सुविधालाई प्रभावकारी र समन्वयात्मक ढंगले व्यवस्थापन गर्न नगरपालिकाले विषय र क्षेत्रगत समन्वय र सहजीकरणका लागि ज्ञान, सोच र सीप भएको जनशक्ति भएको इकाई वा शाखाहरुको व्यवस्थापन गरि परिचालन गरेको हुनेछ ।	● नपा योजना अनुसारका कार्यक्रमहरु आंशिक रुपमा कार्यान्वयन हुने गरेको छ । ● समन्वय र सहजीकरण भइरहेकोछ ।	● साधन र श्रोतहरुको कमी रहेको छ । विषयगत कार्यालयहरुको कम उपस्थिति रहेको छ । ● विषयगत क्षमता भएका जनशक्तिको नगरपालिकामा न्यूनता । ● नगरपालिकाका कर्मचारीहरुलाई ज्ञान, सीप र सोचमा आधारित थप तालिम, प्रशिक्षण तथा एक्स्पोजर को कमी	● स्थानीय स्वायत्तताको अवधारणा अनुसार नगरपालिकाले विषयगत कार्यालयहरुको कार्यक्रम संचालनमा ऐन नियमको व्यवस्थालाई पालना गर्न तालिम, अभिमुखीकरण गर्ने ● समन्वय र साझेदारी विकासका लागि निरन्तर वैठक र छलफलहरु हुनुपर्ने । ● कर्मचारीहरुमा विषयगत वा क्षेत्रगत ज्ञान, सीप र धारणाको विकासका लागि कार्य गर्नुपर्ने । ● मानव संसाधनको उपयोगमा एकले अर्कालाई मद्दत गर्ने संयन्त्रको निर्माण गर्ने ।
विभिन्न कार्यक्रम परियोजनाहरु	● विभिन्न कार्यक्रम तथा परियोजनाहरुसँग समन्वयका लागि नगरपालिकासँग प्राथमिकता क्षेत्रमा लगानी गर्ने कार्यविधिको निर्माण भएको र सो कार्यविधी बमोजिम एकिकृत तवरले लगानी भइरहेको	●	● नगरपालिकामा विभिन्न परियोजनाहरु संचालनमा नरहेका ।	● साझेदारी वृद्धि गरि योजना विस्तार गर्न ध्यान दिनुपर्ने ।

	हुनेछ ।			
टोलविकास संस्था, गैरसरकारी संस्था र नागरिक समाज	● नगरविकासमा टोविस, गैसस र नागरिक समाजका इकाईहरुमा रहेको दक्षताको उपयोग भएको हुनेछ । ● गैसस परिचालन सम्वन्धी नपा सँग प्रष्ट नीति भई गैसस डेस्क भएको हुने र उक्त डेस्क मार्फत गैसस हरुसँग नगरपालिकाले गैसस महासंघ मार्फत समन्वय गरिरहेको हुनेछ । ● गैसस प्रोफाइल तयार गरिएको हुनेछ । ● गैससमा भएका जनशक्तिलाई थप क्षमता विकासमा सहयोग पुगेको हुनेछ । ● सामुदायिक मध्यस्थकर्ता परिचालन नीति तयार भई कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	● संघसंस्थाहरुबाट नगरपालिकाको विकासमा योगदान रहेको छ । ● संघसंस्थाहरुमा विद्यमान क्षमताको आंशिक रुपमा नगरपालिकाले उपयोग गर्दै आएकोछ । ● नपाले विभिन्न कार्यक्रममा गैससहरुलाई सहभागी गराउने गरेको । ● संस्था व्यवस्थापन तथा विकास सम्वन्धी केही गैससहरुमा जनशक्ति भएको	● नगर विकासका लागि सम्वन्धित संस्थाहरुको प्रभावकारी परिचालन हुन सकेको छैन । ● नपासँग परिचालन नीति र गैसस डेस्क, गैसस प्रोफाइल नभएको । ● मध्यस्थता सम्बन्धि कार्यको समन्वय नभएको ।	● नगरपालिकाले गैसस परिचालन नीति तर्जुमा गर्नुपर्ने र सो अनुसार गैसस डेस्क बनाई गैसस सँगको समन्वय तथा सहकार्य व्यवस्थित गर्नुपर्ने ● गैसस प्रोफाइल तथा जनशक्ति निर्माणको रोस्टर बनाउनुपर्ने । ● गैससमा रहेका जनशक्तिको उपयोग हुनुपर्ने । ● गैससको आवश्यकतामा आधारित तालिम गोष्ठी, आदान प्रदान, अवलोकन भ्रमण आयोजना गर्नुपर्ने । ● प्रस्तावना लेखन, प्रतिवेदन, अभिलेखिकरण सम्वन्धी तालिम उपलब्ध गराउनुपर्ने । ● मध्यस्थता सम्बन्धि कार्य शुरु गर्नुपर्ने ।
उपभोक्ता समितिहरु	● उपभोक्ता मंचको गठन भई मंच परिचालन गर्नका लागि आर्थिक व्यवस्थापन तथा क्षमता विकास भएको हुनेछ ।	● विभिन्न कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिमार्फत हुने गरेको छ ।	● उपभोक्ता समितिहरुको दक्षता अभिवृद्धिका लागि पर्याप्त काम हुन नसकेको । ● मानव संशाधन तथा आवश्यक दक्षताको कमी	● उपभोक्ता समितिहरुलाई सक्रिय बनाउनका लागि आवश्यक नीति नियम तर्जुमा गरि सक्रिय बनाउन वजेट तथा सीप उपलब्ध गराउनुपर्ने ।
निजी क्षेत्र	● सार्वजनिक निर्माण कार्यमा पूर्ण रुपमा सहभागिता भएको हुनेछ । सार्वजनीक नीजी क्षेत्र साझेदारीका लागि नगरपालिकाले नीति बनाई लागु गरेको हुनेछ ● निजि क्षेत्र र नगरपालिकाको समन्वय अनुरुप व्यवसायिक कर	● नगरपालिकाले निजी क्षेत्रहरुसँग केही समन्वय गर्ने गरेको छ ।	● सार्वजनिक निर्माण कार्यमा निजी क्षेत्रको सहभागिता न्यून रहेको । ● विकास निर्माणकार्यमा निजी क्षेत्रको लगानी न्यून रहेको । ● व्यवसायिक कर उठाउने पूर्व विशेष छलफलको कमी,	● चेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुपर्ने । ● सार्वजनिक निजी साझेदारीलाई स्थानीयकरण गर्न तालिम र सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने । ● व्यवसायिक करमा नीजि क्षेत्र र नपा

	उठाउन शुरु गरिएको हुनेछ । ● रकम बाँडफाँड प्रकृया ६०।४० भएको हुनेछ । ● नीजि क्षेत्रसँगको समन्वयमा पर्यटन प्रवर्द्धन तथा वातावरणको संरक्षण भएको हुनेछ । ।		समन्वयको कमी ● पी पी पी सम्वन्धी जनचेतनाको कमी ●	समन्वय गरी आर्थिक एवं मानवीय संसाधनमा समेत वृद्धि ल्याई बाँडफाँड गर्न आवश्यक ● सार्वजनिक नीजि साझेदारी प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने ।
माथिल्लो निकायहरु (मन्त्रालय, रायोआ, विभाग, आदि)	● नगरपालिकाले लक्षित गरेको विकास कार्यमा आवश्यक र निःशर्त श्रोत व्यवस्थापन भएकोहुनेछ । ● माथिल्लो निकायबाट नगरपालिका सम्वन्धी नीति तथा कार्यविधिहरु एकिकृत रुपमा तय भएका हुनेछन्	● हालसम्म माथिल्लो निकायबाट बजेट विनियोजन हुने गरेको । ● नगरपालिका संचालनका लागि नीति, बजेट तथा कार्यक्रमहर ।	● नगरपालिकामा आवश्यक पर्याप्त बजेट वा श्रोत विनियोजन नभएको ।	● परिषदबाट पारित गरि पठाइएका योजना कार्यान्वियनका लागि पर्याप्त श्रोत विनियोजन भएको हुनुपर्ने । ● दक्षता विकास गर्न वृति तथा तालिम कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने ।
अन्तर स्थानीय निकाय	● जिल्ला विकास समिति, गाउँ विकास समितिहरु र देश भित्रका नगरपालिका र विदेशका शहरहरुसित सम्वन्ध स्थापना भएको हुनेछ । ● पारस्परिक सम्वन्ध स्थापना र समन्वय गर्नका लागि सरकारी नीति स्पष्ट हुनेछ । ● स्थानीय निकायहरुवीच मानव संशाधन र ज्ञानको आदान प्रदान भएको हुनेछ ।	● जिल्ला विकास समिति र छिमेकी गाउँ विकास समिति तथा अन्य नगरपालिकाहरुसँग समन्वय गरि कार्य गर्दै आएकोछ ।	● अन्तर स्थानीय निकायसँगको सम्वन्धलाई उपलब्धिमूलक बनाउन सकिएको छैन । ● अन्तर निकाय सम्वन्धका लागि नीतिगत व्यवस्थामा प्रष्टता नदेखिएको ।	● नगरपालिकाले परिषद मार्फत अन्तर स्थानीय समन्वय सम्वन्धी नीति पारित गर्नुपर्ने । ● अन्तर स्थानीय निकाय, क्षेत्रीय तथा स्थानीय कार्यशाला र गोष्ठी संचालन, नियमित वैठक गरि एक आपसमा सहयोग अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ।

अनुसूची ३ सरोकारवालाहरुको विश्लेषण

नगर क्षमता विकासकालागि भएको कार्यशालाले नगर क्षमता विकास योजना सँग सम्वन्धीत सरोकारवालाहरुको विश्लेषण सहित यकिन गरेको थियो । सरोकारवालाहरुको पहिचान गर्दा नगरपालिकासँग मिलेर विकास निर्माणमा सहयोग गर्न सक्ने, सहयोग गरिरहेका निकायहरु र नगरपालिकाबाट सेवा लिइरहेका समुदायहरु रहेका छन् । योजना तर्जुमा प्रक्रियामा समेत सहभागी भएका सरोकारवालाहरुको विवरण निम्न अनुसार रहेका छन् ।

गैरसरकारी संस्थाहरु (गैसस, अगैसस, विभिन्न परियोजनाहरु) तथा नागरिक संगठनहरु

- खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समिति
- उपभोक्ता समितिहरु
- राजनीतिक दलहरु
- वडा नागरिक मंच
- नागरिक सचेतना केन्द्र
- सिमसार क्षेत्र संरक्षण समिति
- सामुदायिक विद्यालयहरु

विषयगत निकायहरु

- सामुदायिक विद्यालय
- नेपाल विद्युत प्राधिकरण
- नगर विकास समिति
- स्वास्थ्य केन्द्र
- इलाका वन कार्यालय
- इलाका हुलाक कार्यालय
- इलाका प्रहरी कार्यालय

व्यवसायी अर्थात व्यवसायी संगठनहरु (उद्योग वाणिज्य संघ लगायत)

- उद्योग वाणिज्य संघ
- यातायात व्यवसायी संघ
- निर्माण व्यवसायी संघ
- मासु व्यवसायी संघ
- बैंकहरु
- वित्तिय संस्थाहरु

राजनीतिक पार्टीका नगरस्तरीय प्रतिनिधिहरु र नगरपालिका अन्तगतका विभिन्न समितिहरु

अनुसूची ४ लेटाङ्ग नगरपालिका, क्षमता विकास योजना तर्जुमा क्रियाकलाप तालिका

चरणहरु	प्रस्तावित क्रियाकलापहरु	सम्पन्न मिती
तयारी चरण	नगर क्षमता विकास समन्वय समितिको बैठक तथा क्षमता विकास योजना तर्जुमा सम्बन्धि निर्णय	
	क्षमता विकासको रणनीति, क्षमता विकासका साझेदारहरु, योजना तर्जुमा प्रक्रिया र क्षमता विकास बजेटका संभाव्य श्रोतहरुबारे अभिमुखीकरण	
क्षमता लेखाजोखा तथा विश्लेषण चरण	सरोकारवालाहरु विश्लेषण	
	क्षमता विकाससँग सूचना संकलन तथा विश्लेषण	
	शहरी विकास तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धि विद्यमान नीति, रणनीति, कार्यविधि, दस्तावेजहरु अध्ययन र विष्लेषण	
	नगरपालिकाको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनको मुल्याङ्कन प्रतिवेदन अध्ययन तथा विष्लेषण	
क्षमता लेखाजोखा तथा विश्लेषण चरण	उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था, गैसस, नीजि क्षेत्र र विषगत निकायहरुको क्षमता लेखाजोखा (क्षमताको विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकता)	
	नगरपालिका (वडा कार्यालय समेत)को क्षमता लेखाजोखा (क्षमताको विद्यमान स्थिति, फरक तथा आवश्यकता)	
योजना तर्जुमा चरण	क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला	
	उपभोक्ता समिति, टोल विकास संस्था, गैसस, विषयगत निकायहरुको विद्यमान क्षमता स्थिति तथा आवश्यकता निष्कर्ष प्रस्तुति	
	नगरपालिका (वडा कार्यालय समेत)को विद्यमान क्षमता स्थिति तथा आवश्कताको निष्कर्ष प्रस्तुति	
	क्षमता विकासको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा तत्कालिन प्रतिफल छलफल तथा तर्जुमा	
योजना तर्जुमा चरण	क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला	
	क्षमता विकासका विभिन्न श्रोतहरुबाट उपलब्ध हुने र हुन सक्ने बजेटको अनुमान	
	उपभोक्ता समिति र टोल विकास संस्था, नीजि क्षेत्रको क्षमता विकास क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण	
	नगरपालिका र वडा समिति क्षमता विकास क्रियाकलाप पहिचान तथा प्राथमिकीकरण	
	क्षमता विकास क्रियाकलापहरुको वर्गीकरण र श्रोत विनियोजन	
	कार्ययोजना तयारी तथा प्रस्तुतिकरण	
दस्तावेज र स्विकृति	नगर क्षमता विकास योजना दस्तावेज तयारी	
	क्षेत्रीय कार्यशालामा प्रस्तुती तथा पृष्ठपोषण प्राप्ती	
	क्षमता विकास योजना बारे जानकारी	

अनुसूची ५ योजना तर्जुमा प्रक्रियामा रहेको सहभागिता विवरण

कार्यशाला गोष्ठिको सहभागिता

उपस्थिती नं. १

मति २०७३ साल माघ २९ का दिन लेटाङ्ग नगरपालिका क्षमता विकास योजना तर्जुमाको लागि नगरपालिकासँग सरोकार रहेका देहायका विषयगत निकाय, टोलवस्ती संगठन, उपभोक्ता समिति, गैसस, नागरिक समाजका प्रमुख एवं प्रतिनिधिहरुको निम्नानुसार सहभागितामा नगरपालिका हलमा तपसिलअनुसार कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न गरियो ।

क.स.	सहभागिको नाम, थर	संस्था / ठेगाना	पद
१.	नारायण न्यौपाने	नगरपालिकाको कार्यालय	कार्यकारी अधिकृत
२.	राजकुमार लामा	नेपाली कांग्रेस	प्रतिनिधि
३	नरबहादुर लिम्बु	नेकपा एमाले	प्रतिनिधि
४	गोपाल नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	प्रतिनिधि
५	भक्तराज राई	संघीय समाजबादी फोरम	
६	हंसबहादुर मगर	संघीय लिम्बुवान पार्टी	
७	ताराविर राई	राष्टिय खम्बुवान मुक्ति मोर्चा	
८	लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	नेकपा माले	
९	कोषराज निरौला	रा.प्र.पा.	
१०	दिपकचन्द्र राई	नगर बिकास समिति	
११	नन्दलाल धिमाल	समाजसेवी	
१२	शुभद्रा भट्टराई		
१३	नरविक्रम किराँती	पूर्व जनप्रतिनिधि	
१४	डिल्लीमान तामांग	पूर्व जनप्रतिनिधि	
१५	हरीप्रसाद धिमाल	विद्यालय	प्र.अ.
१६	सन्त मगर	इलाका हुलाक कार्यालय	
१७	इन्दु चौधरी	महिला संजाल	
१८	सूर्व वहादुर	उपभोक्ता समिति	
१९	आशिष मगर	वडा संयोजक	
२०	विष्णु मगर	वन उपभोक्ता समिति	
२१	श्याम कुमार राई	नगरपालिका	कम्प्युटर अपरेटर
२२	जीतबहादुर लामा	वडा सचिव	
२३	शंकर राई	खेलकुद	
२४	मित्र विमली	उद्योग वाणिज्य संघ	
२५	बबिना बराल	न.पा.	सामाजिक परिचालक
२६	भानुभक्त राई	न.पा.	सिभिल इन्जिनियर
२७	किरण कटेल	न.पा.	सिभिल इन्जिनियर
२८	अशेष श्रेष्ठ		
२९	टिका प्रसाद नेपाल	न.पा.	लेखापाल

३०	चन्द्रकला लिम्बु	न.पा.	सामाजिक परिचालक
३१	विकल रसाइली	न.पा	का.स.
३२	चन्द्र बहादुर वि.क.	न.पा.	चौकीदार
३३	सुभाष बस्नेत	पाथ वे नेपाल	निर्देशक
३४	विदुर सुवेदी	पाथ वे नेपाल	परामर्शदाता

उपस्थिति २ : २०७३ चैत्र २६ गतेको सहभागिता (योजना प्रस्तुति र सुझाव)

क.स.	सहभागिको नाम, थर	संस्था / ठेगाना	पद
१.	भानुभक्त राई	नगरपालिकाको कार्यालय	नि. कार्यकारी अधिकृत
२.	आदिमान लिम्बु	नेपाली कांग्रेस	
३	नरबहादुर लिम्बु	नेकपा एमाले	प्रतिनिधि
४	गोपाल नेपाली	नेकपा माओवादी केन्द्र	प्रतिनिधि
५	भक्तराज राई	संघीय समाजबादी फोरम	
६	विजय लिम्बु	संघीय लिम्बुवान पार्टी	
७	लक्ष्मीप्रसाद प्रसाई	नेकपा माले	
८	चन्द्रप्रसाद गौतम	पूर्व प्रतिनिधि	
९	निरविक्रम किराँती	पूर्व प्रतिनिधि	
१०	दिपकचन्द्र राई	नगर बिकास समिति	
११	इन्दु चौधरी	महिला संजाल	
१२	भिम लिम्बु	नेपाली कांग्रेस	
१३	डम्बर राई	खम्बुवान राष्टिय मोर्चा	
१४	डिल्लीमान तामांग	पूर्व जनप्रतिनिधि	
१५	सूर्य वहादुर	उपभोक्ता समिति	
१६	भवेश लिम्बु	नेकपा माओवादी	
१७	विष्णु कुमार मगर	वन उपभोक्ता समिति	
१८	सोमनाथ निरौला	लेटांग ९	
१९	सूर्य महतरा	वडा संयोजक	
२०	जमुना दाहाल		
२१	श्याम कुमार राई	नगरपालिका	कम्प्युटर अपरेटर
२२	आयुषा तिम्सिना	सहभागी	
२३	अपिल दाहाल		
२४	बबिना बराल	न.पा.	सामाजिक परिचालक
२५	टिका प्रसाद नेपाल	न.पा.	लेखापाल
२६	चन्द्रकला लिम्बु	न.पा.	सामाजिक परिचालक
२७	विकल रसाइली	न.पा	का.स.
२८	बिजय लिम्बु		
२९	सुभाष बस्नेत	पाथ वे नेपाल	निर्देशक
३०	विदुर सुवेदी	पाथ वे नेपाल	परामर्शदाता

सन्दर्भ सामग्रीहरु

१ नगरपालिका क्षमता विकास कार्यविधि २०६६

२ नगरपालिकाहरुको न्युनतम शर्त तथा कार्यसम्पादन मापन कार्यविधि २०६५

३ लेटाङ्ग नगरपालिका वार्षिक योजना योजना २०७३/०७४

४ लेटाङ्ग नगरपालिका वार्षिक योजना योजना २०७४/०७५

५ http://lgcdp.gov.np/nepal-new-structure-gaupalika-nagarpalika-list